Technische vragen over Programmabegroting 2024-2027

Versie 23 oktober 2023

Toelichting

Hieronder vindt u de antwoorden op schriftelijke vragen vanuit de raadsfracties over de Programmabegroting 2024-2027. Naast de vragen behandeld tijdens de technische vragenronde op maandag 9 oktober zijn er 173 vragen gesteld.

Beschrijvende statistiek

De vragen zijn als volgt over de programma's en fracties verdeeld:

Programma	**Aantal vragen**
Algemeen / voorwoord	32
Programma 1 Samenleving	50
Programma 2 Leefomgeving	37
Programma 3 Bestuur en organisatie	29
Weerstandsvermogen, risicobeheersing en financiën algemeen.	25
Eindtotaal	**173**

Fractie	**Aantal vragen**
VPR	50
VVD	37
CDA	25
D66 #1	22
PvdA	11
CU	9
GL	9
GPRB	7
D66 #2	3
Eindtotaal	**173**

Fractie: D66 (deel 1)
Ontvangen op: 9 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	Bijlage 11	In het technisch uurtje begroting hebben we onderstaande besproken en is afgesproken dat ik de vraag schriftelijk zal stellen; bij deze: In bijlage 11 staan bij ‘ kansen op besparingen’ per programma bedragen genoemd. Het is niet duidelijk hoe groot dit mogelijk te besparen bedrag is ten opzichte van het oorspronkelijke. Zo is het voor ons ook niet duidelijk wat een mogelijk effect (inhoud en niet financieel) is. Daarom zie ik graag in een kolom ernaast dat of het oorspronkelijk bedrag wordt genoemd of het % van de beoogde besparing. Deze wens wordt breder gedeeld.	De lijst met kansen op besparingen (in bijlage 11) is aangevuld met twee kolommen waarin de betreffende raming van 2023 is vermeld en het bijbehorende taakveld. Zie bijgevoegde bijlage.

Fractie: CDA
Ontvangen op: 10 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
2.	P35, bullit 4, zonneveld Soerense Beekdal:	Waarom 15 hectare, waar is dit getal op gebaseerd?	Om de door de Raad vastgestelde doelstelling, om in 2040 als gemeente CO2 neutraal te zijn, te realiseren, zijn zonnevelden absoluut noodzakelijk. Ook als we alle geschikte daken benutten voor zonne-energie, is dit onvoldoende om in de behoefte aan duurzame energie in Rheden te voorzien. 15 hectare is een schatting van de omvang van een zonneveld dat goed inpasbaar is in het gebied, rekening houdend met de overige maatschappelijke en ruimtelijke belangen. Bovendien heeft de gemeente in dit gebied ongeveer 15 hectare aan eigen gronden, waarop de doelstelling om bij zonnevelden 50% van de grond te bestemmen voor groen kan worden gerealiseerd.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
3.	Idem	Is deze 15 ha inclusief of exclusief de groene landschappelijke inpassing? Wordt bij beleid van 30% bedoeld een totale oppervlakte van 15 ha met daarin 4,5 ha groen en 10,5 ha zonnepanelen, of wordt bedoeld een totale oppervlakte van 21.4 ha zonnepanelen met daarin 6,4 ha groen en 15 ha zonnepanelen?	Inclusief
4.	Idem	Hoe vallen de cijfers uit bij 50%?	Bij een zonneveld van 15 ha is er sprake van 7,5 ha zonnepanelen en 7,5 ha groen
5.	Idem	Wat betekent de + in 15+? Moeten we 15 ha zien als een minimum? Zo ja, wat is het maximum?	In het Soerense Beekdal onderzoeken we in 2024 met alle stakeholders in een gezamenlijk gebiedsproces hoe alle belangen optimaal gediend kunnen worden. De exacte omvang van het zonneveld wordt dus rekening houdend met alle belangen bepaald. Gezien de doelstelling om in 2040 als gemeente CO2 neutraal te zijn, is 15 ha het uitgangspunt. In het gebiedsproces wordt gezamenlijk onderzocht of een groter zonneveld inpasbaar is.

Fractie: ChristenUnie (deel 1)
Ontvangen op: 10 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
6.	82 Par B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	Het is een begroting "onder spanning, dit betekent dat er risico's zijn genomen" … Deze risico's vinden we niet terug in de tabel op blz. 83 en dus ook niet in het risicoprofiel. Is het wel terecht? Geeft het wel een volledig beeld om voor deze begroting de standaardmethode te hanteren? Hoe komen deze risico's die groter zijn dan voorgaande jaren wel tot uitdrukking in de programmabegroting?	We maken op basis van verwachtingen zo goed mogelijk een inschatting van de risico's. De grootste risico's zijn benoemd in de tabel 'Risico-inventarisatie' op pag. 83 van de PB2024. Bij diverse risicoposten zijn bedragen bijgesteld t.o.v. de vorige inventarisatie (bij jaarstukken 2022). Zo is het risicobedrag bij post 3 'Jeugd/Wmo' verdubbeld (van 500k naar 1 mln), is risicopost 4 'Bezuinigingsmaatregelen Rijk' nieuw toegevoegd (risicobedrag 500k) en is het risicobedrag bij post 5 'Beheer openbare ruimte en vastgoed' verdubbeld (naar 500k). Daarnaast nemen we standaard in de inventarisatie een stelpost op voor mogelijke overige risico's.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			Op de planning staat het opstellen van de Nota risicomanagement (verwachting Q1-2024). Hierin volgt een beschrijving hoe wij omgaan met het in kaart brengen van risico's.
7.	107 Par E. Bedrijfsvoering, Personeelsbeleid	"Verspreid over drie jaren is voor professionalisering totaal 27,1 fte toegevoegd…" Kan het college een overzicht geven van de verdeling van de fte's over de functies, met zo mogelijk het doel daarvan, zowel in 2023 als in 2024?	De destijds gevraagde informatie is met de programmabegroting 2023 gedeeld en n.a.v. de behandeling verwerkt. Het gaat hier niet om nieuwe informatie.
8.	174 Bijlage 11. Specificatie ontwikkelingen & besparingen. 1j	Energiekosten – Sport in Rheden. Ze worden verlaagd en zijn nu "opgenomen bij programma 3" Waren ze dubbel geboekt in de kadernota, of hoe moet ik dit begrijpen?	De ophoging met 379k was opgenomen in de kadernota 2024. Dit is nu hiermee teruggedraaid. Daarvoor in de plaats is de ophoging geraamd van 500k (800 -/- 300) bij programma 3 (post 3f).
9.	174 Bijlage 11. 1l	Innovatiebudget. Wat niet vooraf bekend dat dit een tijdelijk budget was?	Innovatiebudget is een structureel budget. Dit wordt ingezet ten behoeve van de voorgestelde besparingen.
10.	177 Bijlage 11. 3i	Inzet stelpost raadswensen. Kan het college een overzicht geven van de verdeling van het budget over de genoemde posten?	De verdeling van de inzet voor de stelpost raadswensen voor 2024 is als volgt (totaal €1.250 duizend): • Burgerberaad € 500 duizend • Burgerparticipatie € 50 duizend • Blijfwijk € 100 duizend • Woningbouwversnelling € 250 duizend • Restant apart zetten voor eventuele tegenvallers. € 350 duizend

Fractie: PvdA (deel 1)
Ontvangen op: 12 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
11.	9/1. Meer focus	Zin:" graag willen wij verdiepend onderzoeken wat de oorzaken zijn…."Welke onderzoeken worden hier bedoeld en wie gaan deze uitvoeren?	Verdiepend onderzoeken is een continue proces binnen onze gemeente zodat wij kunnen anticiperen in plaats van reageren op. Deze verdiepende onderzoeken worden uitgevoerd door de beleidsafdeling binnen de gemeente.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
12.	9/2efficiente inzet van middelen	Zin: "wij gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om tot besparingen…." Wie gaan de onderzoeken uitvoeren en in hoeverre is dat in overleg of samenspraak met de gemeenschappelijke regelingen?	Als gemeente Rheden nemen we initiatief voor het in kaart brengen van de mogelijkheden voor besparingen. Onze Gemeenschappelijke Regelingen zijn op de hoogte van de financiële uitdaging die we samen het hoofd te bieden hebben. De uitkomst van deze onderzoekslijn leest u terug in de kadernota 2025-2028.
13.	10/2.3	Verkennend onderzoek naar de grond -en vastgoed portefeuille: welke onderzoeken waren al uitgevoerd tbv deze portefeuille en wie voeren dit onderzoek uit?	Er is een oriënterende ambtelijke verkenning uitgevoerd hoe mogelijk extra inkomsten te generen in de lijn van het Rhedens Vastgoedkader.
14.	P11/ onder tabel	Over welke baat gaat het hier?	Dit betreft de prognose voor de meicirculaire 2023 (o.a. onderdeel loon- en prijsontwikkeling) die al in de kadernota 2024 was opgenomen. Meer informatie is te vinden in de raadsmemo "Financiële effecten meicirculaire gemeentefonds 2023" van 20 juni 2023.
15.	blz. 173. jeugdzorg/WMO	Er wordt gesteld dat ZIN-PGB taakstellend 1,5 miljoen moeten besparen. 50/50 over jeugdzorg en WMO. We zagen het afgelopen jaar een toename van 1,5 miljoen aan uitgaven. Gesteld wordt dat deze besparing kan worden gerealiseerd maar de uitwerking er van komt bij de koersnota sociaal domein. Dat is pas in het 2e kwartaal van 2024. Kunt u aangeven op welke wijze u denkt dat deze besparing kan worden gehaald.	De taakstelling geldt voor 2024 e.v. en is ook zo doorgevoerd in de programmabegroting. In het koersdocument worden de lange termijn keuzes voorgelegd om door te voeren en vooruitlopend daarop onderzoeken wij concrete maatregelen die in 2024 al effect hebben.
16.	Dienstverlening blz. 64 en 66	Ten aanzien van dienstverlening wordt alleen gesproken over Rheden Digitaal en het 100 % digitaal toegankelijk zijn. Uit landelijk onderzoek blijkt dat 25% van de inwoners niet of slecht digitaal vaardig is, de taal niet beheerst of analfabeet is. Zou naast dit uitgangspunt irt tot dienstverlening ook niet een uitgangspunt moeten zijn dat alle inwoners die dat nodig hebben ook in staat worden gesteld om de gemeente op niet digitale wijze te bereiken. Zeker omdat ook in de programmabegroting stelt dat de dienstverlening hetzelfde blijft	Naast een volledig digitale dienstverlening blijft ook de mogelijkheid bestaan om gebruik te maken van de reeds bestaande persoonlijke dienstverlening. Wel zal er zoveel mogelijk naar gestreefd worden om inwoners en ondernemers gebruik te laten maken van de digitale weg. Om dat te bereiken zal zowel vanuit het Programma als vanuit de diverse afdelingen van de gemeente ondersteuning geboden worden aan inwoners en ondernemers om digitaal vaardig(er) te worden.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
17.	algemeen	Client ervaringsonderzoek WMO hebben we alleen cijfers over 2021. Zijn de cijfers over 2022 al beschikbaar en wanneer komen die naar de raad	Tot 2023 waren wij gewend om een clientervaringsonderzoek (CEO) te laten uitvoeren over het afgelopen jaar. Omdat we de resultaten van deze CEO's pas in de 2e helft van het jaar daarna binnen kregen waren deze meestal achterhaald. Daarom is ervoor gekozen om in 2023 te starten met een continue meting. Inwoners worden 6 weken na een eerste contact benaderd en dan nog een keer nadat de ondersteuning gestart is. De eerste resultaten van 2023 zijn binnen en wij zullen de raad nog dit jaar daarvan op de hoogte brengen.

Fractie: CU (deel 2)
Ontvangen op: 12 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
18.	18 Progr. 1 Samenleving	"Het percentage laaggeletterden is gedaald naar 5% in 2050." Waarom is deze doelstelling zo ver in de toekomst?	De aanpak van laaggeletterdheid is er een van een lange adem met kleine stapjes. Het betreft de aanpak van mensen die nu laaggeletterd zijn, als aandacht voor de nieuwe generatie laaggeletterden.
19.	19 Progr 1.	"In 2028 zijn 10 uitdagende buurtspeelplaatsen gerealiseerd…" Is dit een versterking van bestaande speelplaatsen, of helemaal nieuw? Wat zijn de kosten?	Het gaat om het opwaarderen van 8 bestaande speelplaatsen en realisatie van 2 nieuwe buurtspeelplaatsen. De totale kosten zijn geraamd op €640.000,-
20.	22 Progr 1. Samenleving	Vitaal en gezond, tabel kosten. De kosten nemen in 2024 aanzienlijk toe, qua saldo bijna €800k. Waardoor komt dit?	Het gaat hier om een toename van de kosten van Sportaccommodaties (taakveld 5.2) en de kosten van Volksgezondheid (taakveld 7.1). Bij Sportaccommodaties zijn hogere lasten begroot voor onderhoud (€ 105 k), afschrijvingen (€ 65 k) en toegerekende rente (€ 200 k). Bij Volksgezondheid gaat het om een verhoging van de door VGGM in rekening gebrachte bijdrage (€ 332 k).
21.	26 Progr. 1	Van een aantal prestatie-indicatoren is type en bron niet ingevuld. Dat speelt ook voor andere onderdelen van	Als onderdeel van het groeimodel richting een betere programmabegroting hebben we vanaf dit jaar ook (prestatie)indicatoren opgenomen, met hierbij

		programma's. Wanneer gebeurt dat, of is hier een reden voor?	nadrukkelijke aandacht voor de maatschappelijke effect indicatoren (zgn. outcome indicatoren). Helaas is het nog niet gelukt om deze overal te vullen, mede door de aandacht die de financiële uitdaging vroeg om tot een sluitend financieel perspectief te komen. We zullen de ontbrekende informatie voor de opgenomen indicatoren in de opmaat naar de 1e bestuursrapportage 2024 aanvullen.

Fractie: VPR
Ontvangen op: 12 oktober

Nr.	**Verwijzing naar pagina/programma**	**Vraag**	**Antwoord**
22.	Bijlage 11 -1a BUIG - uitgaven en 1h inkomsten	1a. BUIG nadelig van 771K euro. 1h. BUIG besparing 1.500K Welk bedrag is daarvoor het uitgangspunt en waar kan ik dit vinden?	De posten zijn onderdeel van taakveld 6.3 Inkomensregelingen (zie p. 19).
23.	Bijlage 11 – 3i Inzet Stelpost raadswensen	Zie tekst op pag 177 ``…en om de financiële positie te versterken` Wat wordt hiermee bedoeld? Om hoeveel geld dit?	Door te begroten op een positief begrotingssaldo houden we aan het eind van het jaar geld over, dat apart gezet zal worden om weer een financiële buffer te creëren. Voor de inzet van de stelpost raadswensen zie graag het antwoord op vraag 10.
24.	Bijlage 11 – 1a t/m 3k	(1) Graag de tabel bijlage 11 uitbreiden met twee kolommen voor 2024 waarin de basis- bedragen (het bedrag waarvoor deze post een na- cq voordeel is) zijn vermeld en het document waarin deze bedragen zijn terug te vinden. (2) Tevens het verzoek om bij alle posten de (sub)kode(s) van de taakvelden toe te voegen waar deze posten betrekking op hebben.	De lijst met kansen op besparingen (in bijlage 11) wordt aangevuld met het totale budget voor 2023, zoals opgenomen in de programmabegroting 2023-2027.
25.	Pagina 17 e.v. samenleving	In 2023 bevatte de programmabegroting nog een aantal doelen op het gebied van schuldhulpverlening. Die zie ik niet terug in deze begroting. Wat is daarvoor de reden? Waarom niet?	We willen met de begroting sturen op maatschappelijk effect. Met de inzet van schuldhulpverlening willen we bijdragen aan de genoemde beoogde resultaten zoals genoemd op pagina 17.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
26.	P17 - Rhedense inwoners zijn financieel zelfredzaam	De PGB 2024 geeft geen duidelijkheid over de financiële ondersteuning van statushouders. Onderstaande vragen gaan over statushouders buiten het AZC. Vragen: 1. Hoeveel statushouders (huishoudens) telt de gemeente? 2. Hoeveel statushouders ontvangen een uitkering van de gemeente? 3. In hoeveel gevallen worden er aan statushouders meerdere uitkeringen per huishouden verstrekt? 4. Welke soort uitkeringen betreft dit?	Onder statushouders verstaan we hieronder mensen die inburgeringsplichtig zijn. Hierin maken we onderscheid tussen statushouders die vallen onder de oude wet en onder de nieuwe wet (verblijfsvergunning na 1 januari 2022). Mensen die onder de oude wet vallen hebben we enkel in beeld in het geval ze een bijstandsuitkering van ons ontvangen. Mensen die onder de nieuwe wet vallen, hebben we hoe dan ook in beeld. Hieronder de actuele cijfers: 1. Oude wet: 49 mensen Nieuwe wet: 74 mensen, van wie 28 gezinsmigrant en 46 asielmigrant 2. De genoemde 'oude wetters' ontvangen allemaal een bijstandsuitkering (alleen of gezamenlijk als partners), zoals hierboven toegelicht. Van de 'nieuwe wetters' ontvangen 40 asielmigranten een bijstandsuitkering (alleen of gezamenlijk als partners). Gezinsmigranten komen hiervoor in principe niet in aanmerking, omdat zij naar Nederland gekomen zijn om bij een gezinslid te wonen dat over voldoende, duurzaam en zelfstandig inkomen beschikt. 3. Ieder huishouden ontvangt 1 (gezamenlijke) bijstandsuitkering. In een aantal gevallen ontvangt een inwonend meerderjarig kind er een zelfstandige bijstandsuitkering erbij. 4. Zie 3.
27.	Pag 18 – Rhedense inwoners maken optimaal gebruik van ondersteuningsmogelijkheden – risico's	Inwoners vinden het aanvraagproces ingewikkeld/bureaucratisch en haken daardoor af. Sommige inwoners zijn het vertrouwen (toeslagenaffaire) kwijt en vragen daarom liever niets aan. Heeft u zicht op het aantal inwoners dat geen gebruik maakt van aanvragen? Evt. schatting?	Wij zetten ons doorlopend in om de bekendheid van de gemeentelijke regelingen te vergroten. Bijvoorbeeld door de GelrePas ambtshalve te verstrekken aan inwoners met een bijstandsuitkering, het aanbod onder de aandacht te brengen via de Geldkrant en inwoners te ondersteunen bij aanvraagprocedures via de Formulierenhulp.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			In de raadsbrief die u heeft ontvangen in aanloop naar de raadsinformatieavond op 22 november 2022 gaven we u inzicht in het gebruik van een aantal regelingen.
28.	Pag 18 - Samenleving: Taalvaardigheid	"Het percentage laaggeletterden is gedaald naar 5% in 2050." Hoe hoog is dat percentage nu? …en waarom 2050?	De laatste meting door 'geletterdheid in zicht' is van 2019 en toen was 12% van onze inwoners laaggeletterd. Waarom 2050? De aanpak van laaggeletterdheid is er een van een lange adem met kleine stapjes. Het betreft de aanpak van mensen die nu laaggeletterd zijn, als aandacht voor de nieuwe generatie laaggeletterden.
29.	Pag 24 – Wat mag het kosten	Wat is 5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic	Dit betreffen verschillende onderdelen zoals subsidies aan cultuurbedrijf RiQQ, lokale omroep, de podiumregeling en ZOOM festival.
30.	Pag 26/27/28 e.v.	Kunt u de termen resultaatindicator, uitkomstindicator en inspanningsindicator nader uitleggen?	We hanteren de volgende begrippen: (1) Inspanningsindicator Indicator die iets vertelt over de inspanningen die de medewerkers in en aan het proces verrichten. (2) Resultaatindicator Indicator die de prestaties weergeven als het proces klaar is en de goederen en diensten gemaakt en geleverd zijn (bijv. aantal gerealiseerde xx) (3) Uitkomstindicator (maatschappelijk effect) Indicator die iets vertelt over de effecten die de organisatie bereikt met zijn inspanningen en resultaten. (inwoners tevredenheid, veiligheidsgevoel inwoners) Ter illustratie een voorbeeld. Stel we spreken af dat de kamer een prettige temperatuur moet hebben. Een 'prettige temperatuur' is een uitkomstindicator, dat je zou kunnen meten met 'ja/nee' of een rapportcijfer. De resultaatindicator kan zijn 20 graden, een mooi concreet resultaat. De inspanningsindicator is het verstellen van de thermostaat. Bedankt voor deze vraag. We zullen de toelichting op de begrippen voortaan in de leeswijzer opnemen.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
31.	Pag 38 – woningbehoefte	In het woonbehoefte onderzoek wordt gesproken van 1650 woningen en niet van 1675. Vanwaar dit verschil?	In het regionale woonbehoefteonderzoek van Companen worden twee getallen genoemd: op p. 34 tabel 5.3 staat de woningbehoefte per gemeente afgerond op vijftigtallen: 1.650. Op p.177 in de factsheet Rheden staat het getal iets nauwkeuriger benoemd: 1.675.
32.	Pag 43 – Baten	Economische promotie 420K – 80k voordeel tov 2023. Waar bestaat deze (verhoogde) baat uit? Waar komt dit geld vandaan?	Dit betreft verhoging opbrengsten toeristenbelasting.
33.	Pag 65 – Wat mag het kosten	Kunt u de lasten en de baten van 0.4 Overhead nader detailleren en toelichten?	Lasten € 19,2 miljoen en baten € 27k. Dit betreft vooral de personeelslasten die niet rechtstreeks aan taakvelden zijn toe te rekenen en conform de administratieve voorschriften bij taakveld overhead geraamd moeten worden.
34.	P65– Wat mag het kosten	Kunt u de lasten en de baten van 0.8 Overige baten en lasten nader detailleren en toelichten?	Raming lasten taakveld 0.8 bedraagt €2,9 miljoen. Dit betreft vooral de volgende posten: • Stelpost prijsstijgingen 972k • Stelpost salarissen 1.845k (verwachte stijging ivm CAO 2024) • Stelpost ziektevervanging 200k Raming baten taakveld 0.8 bedraagt € 300k en betreft verwachte rijksbijdrage ter dekking hoge energielasten.
35.	P70 – vastgoed - Beoogde resultaten	Volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2050 Wat bedoelt u hier precies mee? Hoezo 2050?	
36.	P77 - Tabel: Geraamde opbrengsten uit lokale heffingen	Op pag 66 – totaal baten OZB 2023 = 9949, 2024 = 11.142. Op pag 77 – totaal opbrengsten OZB 2023 9943 en 2024 10843. Verschil is 299K. Wilt u dit aub verklaren?	Bedragen op pag. 66 zijn juist. Verschil ad 299k tussen 11.142k (p. 66) en 10.843k (p. 77) betreft de hogere OZB opbrengst agv indexering met 3%. Die is per abuis niet meegenomen in de tabel op p. 77.
37.	P77/78/79 – Afvalstoffen	Op pag 77 – opbrengst afvalstoffenheffing 2024 = 5.502K, Reinigingsrecht = 49K , totaal 5.551K Op pag 78/79 – opbrengst heffingen = 5.076K. Vanwaar dit verschil?	Bedrag moet zijn 5.076k zoals vermeld op pagina 78.
38.	P77-P78 Afvalstoffen	Op P77 staat de term "afvalstoffenheffing" op P78 de term "opbrengst heffingen" Het lijkt erop dat het woord "heffing" voor verschillende begrippen wordt gebruikt. Worden met	Het gaat bij de tabel op p. 78 om de 'opbrengsten van de heffingen' zijnde afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>deze termen verschillende dingen bedoeld en zo ja wat is het verschil?</td><td></td></tr>
<tr><td>39.</td><td>P79 – Afvalstoffen</td><td>Waarom inzet bestemmingsreserve als opbrengst afvalstoffenheffing + Reinigingsrecht op 5551K (zie p 177) wordt geschat?</td><td>Bedragen in tabel op pagina 77 zijn onjuist. Deze tabel met juiste bedragen is bij deze beantwoording bijgevoegd.</td></tr>
<tr><td>40.</td><td>P78 – 1e alinea</td><td>Het uitgangspunt voor afval en riool is 100% kostendekking en voor OZB 3% inflatiestijging en aanvullend de afspraken uit het coalitie-akkoord (6%). Alleen een verhoging van 6% (ex inflatie) voor 2023 staat in het Coalitieakkoord, niet voor de daaropvolgende jaren. Waarom verwijst u toch naar het coalitieakkoord?</td><td>Tekst m.b.t. OZB had moeten zijn:
‘Uitgangspunt voor de berekening van de tarieven is de geraamde opbrengst (inclusief 3% inflatie en 9% verhoging voor realisatie ambities coalitieakkoord)’, zoals vermeld staat in de 1e alinea onder kopje OZB op dezelfde pagina 78.</td></tr>
<tr><td>41.</td><td>P78 - OZB</td><td>Per saldo leidt deze berekeningswijze van de tarieven tot een lastenverzwaring ter hoogte van 12% (het inflatiepercentage van 3% en verhoging 9% coalitieakkoord) voor zowel woningen als niet woningen. Waar is dit terig te vinden in het coalitieakkoord?</td><td>Hiermee wordt verwezen naar de verhoging voor 2023 van 6% (exclusief inflatiecorrectie) zoals opgenomen in het coalitieakkoord (pagina 15).</td></tr>
<tr><td>42.</td><td>P79 - Ontwikkeling afvalstoffenheffing</td><td>De tarieven gaan 10% omlaag. Hoe is dit te rijmen met de stijging van de opbrengst afvalstoffenheffing op pag. 77?</td><td>Bedragen opbrengst afvalstoffenheffing in bovenste tabel op pagina 77 zijn onjuist. Opbrengst 2023 is 5.565k en 2024 5.076k (zie tabel pagina 78).</td></tr>
<tr><td>43.</td><td>P77/78/79 – “heffing”</td><td>Het gebruik van het woord “heffing” in verschillende context zorgt bij mij voor verwarring. Wilt u de duiding van dit woord in de verschillende tabellen nader preciseren?</td><td>Als we spreken over ‘lokale heffingen’ dan bedoelen we daarmee de opbrengsten van lokale belastingen, heffingen en retributies. De gebruikte termen per soort belasting zijn conform omschrijving in de belastingwetgeving.</td></tr>
<tr><td>44.</td><td>P83 /84
Risicoconventarisatie</td><td>
<table>
<tr><th colspan="5">Risico-inventarisatie PB2024</th></tr>
<tr><th>nr.</th><th>Risico</th><th>Kans</th><th>Financieel gevolg</th><th>Invleod</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Uitkering uit gemeentefonds</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>a</td><td>onderuitputting rijksuitgaven</td><td>50%</td><td>1.500.000</td><td>20%</td></tr>
<tr><td>b</td><td>nieuwe systematiek gemeentefonds</td><td>75%</td><td>1.000.000</td><td>13%</td></tr>
</table>
Mbt 1a Onderuitputting rijksuitgaven::
1. De meicirculaires is bekend en door u doorgerekend. Is het dan nog steeds een echt reëel risico dat het rijk toch minder uitkeert dan u in het memo Meicirculaire dd 20-6-2023 aangeeft? Wilt u dit onderbouwen?
2. En dan ook nog voor een bedrag van 1,5 miljoen euro?</td><td>Ad 1, 2 en 3: Deze risicobedragen zijn opgenomen n.a.v. de uitgebrachte circulaires in 2022 waarin zeer hoge accressen voor komende jaren zijn opgenomen. Tot 2027 is de huidige systematiek van ‘trap op trap af’ van toepassing op de hoogte van het gemeentefonds. Daarmee bestaat het risico dat in geval onderuitputting door het rijk het gemeentefonds lager kan uitvallen (minder accres dan verwacht). Voorzichtigheidshalve zijn de geraamde risicobedragen (van € 1,5 en € 1 mln.) gehandhaafd.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>3. Pag 84 U gebruikt dezelfde argumentatie als u in de Jaarstukken 22 en PGB 2023 gebruikte. Is het risico in 2023 manifest geworden?

In de berekening gaat u net als in Jr2022/PGB2023 uit van een bedrag van 15% in mindering op de alg.uitkering. Is het dan nog steeds 1,5 miljoen euro?</td><td></td></tr>
<tr><td>45.</td><td>P83 & P84 Risico-inventarisatie</td><td>
<table>
<tr><th colspan="5">Risico-inventarisatie PB2024</th></tr>
<tr><th>nr.</th><th>Risico</th><th>Kans</th><th>Financieel gevolg</th><th>Invleod</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Uitkering uit gemeentefonds</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>a</td><td>onderuitputting rijksuitgaven</td><td>50%</td><td>1.500.000</td><td>20%</td></tr>
<tr><td>b</td><td>nieuwe systematiek gemeentefonds</td><td>75%</td><td>1.000.000</td><td>13%</td></tr>
</table>
Mbt 2a nieuwe systematiek gemeentefonds:
De nieuwe systematiek waarover de PGB24 spreekt speelt zoals u aangeeft vanaf 2026. Waarom is dit dan een risico voor het weerstandsvermogen in 2024?</td><td>Het overzicht risico-inventarisatie betreft een inschatting van risico's waarmee we in komende jaren geconfronteerd kunnen worden. Vandaar opname in dit overzicht. Zie verder beantwoording vorige vraag (44).</td></tr>
<tr><td>46.</td><td>P83 & P85 Risico-inventarisatie</td><td>
<table>
<tr><th colspan="5">Risico-inventarisatie PB2024</th></tr>
<tr><th>nr.</th><th>Risico</th><th>Kans</th><th>Financieel gevolg</th><th>Invleod</th></tr>
<tr><td>4</td><td>Bezuinigingsmaatregelen van het Rijk</td><td>50%</td><td>500.000</td><td>7%</td></tr>
</table>
1. Zie de argumentatie op p85: “Dit betreft onder andere: overhevelen van specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds en het afschaffen van het BTW-compensatiefonds (BCF): Inmiddels blijkt de ruimten onder het plafond toe te nemen, niet alleen voor 2023 maar ook voor 2024 en 2025 (zie toelichting septembercirculaire). Acht u dit dan nog steeds een reëel risico?

Zie de argumentatie op p85: “toepassen van een generieke korting op het gemeentefonds” Dit lijkt een ehrhaling van risico 1a/b. Bent u dat met me eens? Als u dit niet met me eens bent dan graag een verklaring hiervoor?</td><td>Het is aan het nieuwe kabinet om besluiten te nemen over de rijksfinanciën en de door het Ministerie van financiën opgestelde ombuigingslijst. Tot die tijd blijft hierover onzekerheid bestaan en achten wij dit een risico waarmee we rekening moeten houden.

Het risico bij nr. 1 gaat specifiek over de ontwikkeling van het gemeentefonds n.a.v. de uitgebrachte circulaires en de a.s. nieuwe systematiek. De generieke korting staat daar los van en is één van de mogelijke bezuinigingen die vanuit het Ministerie van Financiën zijn geïnventariseerd.</td></tr>
<tr><td>47.</td><td>P83 & P85 Risico-inventarisatie</td><td></td><td>De opgenomen stelpost is bedoeld voor opvang van diverse overige risico's, bijvoorbeeld rekeningtekorten en onvoorziene kosten. Daarnaast hebben we in de PB2023</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><th colspan="5">Risico-inventarisatie PB2024</th></tr>
<tr><th>nr.</th><th>Risico</th><th>Kans</th><th>Financieel gevolg</th><th>Invleod</th></tr>
<tr><td>12</td><td>Overige risico's (stelpost)</td><td>10%</td><td>250.000</td><td>3%</td></tr>
</table>

In de PGB23 werd deze stelpost nog toegelicht met posten die als risicodragend werden gezien. Gelden deze risico’s niet meer?

Wilt u aangeven of er al dan niet risico’s kleven aan onderstaande posten (werden in PGB als risicodragend gezien)
1. Meerkosten voor re-integratie (o.a. loonkostensubsidie)
2. Nationaal plan onderwijs en IHP
3. Meerkosten Wmo (o.a. woon- en vervoersvoorzieningen)
4. Meerkosten armoedebestrijding (oa schuldhulpverlening)
5. Nieuwe economische visie en uitvoeringsprogramma
6. Mogelijke kosten opvang statushouders / vluchtelingen
Mogelijke verliesgevende grondcomplexen
</td><td>melding gemaakt van nader te kwantificeren risico's, zoals meerkosten re-integratie e.d. Een aantal van deze posten zijn verwerkt in de geactualiseerde risico-inventarisatie PB2024, zoals mogelijke hogere kosten Wmo/Jeugd (€ 1 mln.) en armoedebeleid (€ 200k). Bovendien is in het Meerjarig Investeringsplan 2024-2027 rekening gehouden met onderwijsinvesteringen in deze jaren. Dit was in de PB2023 nog verwerkt o.b.v. voorlopige inschattingen. Ook is er een verliesvoorziening gevormd (€ 2,8 mln.) voor grondcomplex IJssel District.</td></tr>
<tr><td>48.</td><td>P83 Risico-inventarisatie</td><td>Even terzijde: De inventarisatie telt op tot 99% en niet tot 100%</td><td>Het zou zomaar kunnen dat dit in de tussentijdse afronding zit.</td></tr>
<tr><td>49.</td><td>P174 – Reserves en voorzieningen</td><td>“In de onderstaande tabel hebben we de totalen van de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen opgenomen. Voor de stand per 1-1-2024 is uitgegaan van de gegevens conform de 2de Bestuursrapportage 2023.” Waar staat de stand per 1-1-2024 vermeld in de 2e bestuursrapportage 2023?</td><td>Bedoeld wordt de tabel ‘Reserves en voorzieningen’ op pag 147. In de 2e berap 2023 is geen overzicht reserves en voorzieningen opgenomen. De mutaties op reserves en voorzieningen die vermeld staan in de 2e berap zijn verwerkt in de saldi van de reserves en voorzieningen die u terugleest in de PB2024.</td></tr>
</table>

Fractie: VVD
Ontvangen op: 12 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
50.	Algemeen	De programma begroting 2023 was een “proef” met een andere opzet/invulling. Er zou in 2023 een evaluatie plaats gaan vinden om te kijken of deze opzet eenmalig was of	De evaluatie over de programmabegroting 2023-2026 is eind vorig jaar, 22 december 2022, uitgezet bij raadsleden

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		dat deze weer aangepast zou gaan worden. Is er een evaluatie uitgevoerd en zo ja , is de raad hierin gekend en gevraagd voor een besluit?	en raadsvolgers. Vanwege de lage respons (8 van de 33) is op 12 januari een vriendelijke herinnering gestuurd. De financiële commissie vertegenwoordigt de raad in inzake de doorontwikkeling van de programmabegroting. In de raad is bij de behandeling van de programmabegroting 2023 enthousiast gereageerd op de nieuwe opzet, daarnaast is er nog voldoende ruimte voor verbetering. De uitkomsten van de evaluatie zijn op 7 juni 2023 in de financiële commissie besproken (agendapunt 5). Uit deze evaluatie zijn bovenop de reeds afgesproken verbeterstappen mooie suggesties gekomen die we mee zullen nemen in het groeimodel. Belangrijke verbeterpunten uit het groeimodel die u terug ziet in de programmabegroting 2024: • Meer inzetten op indicatoren, ook voor het maatschappelijk effect; • Betere aansluiting tussen doelenboom en financiën. (3e W-vraag); Suggesties voor verbetering die nog uitwerking behoeven: • "Het zou veel meer structuur bieden als bij elk programma een visuele structuur (zoals een organogram) wordt weergegeven van de thema's, doelen en indicatoren. " • "Ik zou naast de verplichtte BBV indicatoren alleen indicatoren opnemen die echt iets afmeten én vergelijkbaar zijn met andere gemeenten. Nu zijn het er veel te veel." Zie graag ook het antwoord op vraag 123.
51.	Algemeen	In bijlage 11 is een groot aantal mogelijke bezuinigingen voorgesteld. Bij deze voorstellen zijn niet altijd heel helder	De lijst met kansen op besparingen (in bijlage 11) wordt aangevuld met het totale budget voor 2023, zoals

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		de effecten beschreven. Graag per punt de effecten van de voorgestelde bezuiniging aangeven.	opgenomen in de programmabegroting 2023-2027. De toelichting leest u onder de tabel in bijlage 11.
52.	Algemeen	Koersdocument sociaal domein komt uiterlijk Q1 2024 in de raad. Het is een richtinggevend document en verdere doorwerking zal in de loop van 2024 gaan plaatsvinden waardoor de effecten zeker niet voor eind 2024 te merken zullen zijn. Wat zijn hiervan de effecten voor de realisatie van deze programma begroting?	Het koersdocument heeft geen invloed op de realisatie van de programmabegroting 2024, met haar thema's, doelen en beoogde resultaten. Na vaststelling van het koersdocument sociaal domein pakken we de uitvoering op in combinatie met de doelen en beoogde resultaten in de voorgestelde programmabegroting 2024.
53.	Algemeen	Binnen de programmabegroting worden de activiteiten binnen de thema's niet beschreven. Hierdoor is de transparantie voor de raad op het gebied van monitoring minimaal misschien wel onmogelijk geworden. Op welke wijze kan de raad dan wel de uitvoering (zowel beleid als financieel) monitoren?	De opbouw van de programmabegroting is in samenspraak met de financiële commissie als vertegenwoordiging van de gemeenteraad tot stand gekomen. De nieuwe opzet is juist bedoeld om de raad beter in staat de stellen hun kaderstellende en controlerende rol in te vullen. De programmabegroting is opgezet aan de hand van de 3 W-vragen: 1. Wat willen we bereiken? Per programma is een visie opgenomen. Deze zijn vertaald in een aantal doelen, waaraan (prestatie)indicatoren zijn verbonden. 2. Wat gaan we daarvoor doen? Wat levert het op? Per doel staan de resultaten die we willen bereiken. 3. Wat mag het kosten? Per programma zijn aan op basis van de thema's en onderliggende taakvelden de begrote baten en lasten opgenomen. De raad heeft naast de kaderstellende en controlerende rol een belangrijke rol in het bepalen en het concreet maken van ambitie. Met de nieuwe begrotingsopzet is met instemming vanuit de Raad er een keuze gemaakt om minder concrete activiteiten te beschrijven daar veelal dit een uitvoeringsverantwoordelijkheid is voor het college.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			Een bijkomend voordeel is dat de omvang van de begroting hierdoor (uiteindelijk) wordt beperkt.
54.	Algemeen	Afgelopen jaren is altijd al het uitgangspunt geweest om reëel te begroten. Ondanks dat heeft dit -volgens verschillende rapportages geleid tot het bijstellen van de begrotingen. Hoe reëel is het nu dat deze begroting welke onder spanning staat daadwerkelijk uitvoerbaar is? Zijn er maatregelen genomen om tijdig bij te sturen en waar vinden we deze maatregelen terug in de programma begroting?	Dit betreft een politieke vraag. Wij nodigen u uit om hierover tijdens de raadsbehandeling in debat te gaan.
55.	Algemeen	Binnen meerdere programma's worden stortingen en onttrekking uit reserves vastgesteld. Graag per storting/onttrekking beschrijven waarvoor deze gedaan wordt. Maakt het document beter te lezen.	De begrote mutaties reserves zijn opgenomen in de tabellen op pag. 28 (progr. 1), 62 (progr. 2) en pag. 74 (progr. 3). Voor de toelichting op deze mutaties is een aparte bijlage gevoegd.
56.	Algemeen	Wat is de vastgestelde omvang van de organisatie en welke streef waarde wordt gebruikt om vaste contracten te hebben?	Omvang: De vastgestelde omvang van de organisatie is in 2024 €30.288.051. Dat betreft 380,02 fte. In de paragraaf Bedrijfsvoering, pagina 108, wordt de omvang van de organisatie toegelicht. Er is geen specifieke streefwaarde vastgesteld. Het doel is helder te kunnen maken aan college en raad welke keuzes voor liggen en wat de risico's en gevolgen zijn. De directie heeft nadrukkelijk gekozen voor structurele formatie en bezetting waar dat noodzakelijk is en voor het afbouwen van tijdelijke inleen waar dat mogelijk is. Er zijn meerdere redenen dit te doen. De kosten van structurele capaciteit zijn lager en we verlagen de kosten voor tijdelijke inleen. Het afbouwen van de tijdelijke inleen geeft ook meer stabiliteit en borgt de beschikbaarheid van kennis en kunde. De directie ziet de krapte op de arbeidsmarkt als een van onze belangrijkste risico's. Toekomstgericht zien we een groot risico dat we veel vacatures niet ingevuld krijgen en deze ook niet eenvoudig kunnen opvangen met tijdelijk personeel.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
57.	Algemeen	Waar binnen de programma begroting zijn de beheersingsmaatregelen op genomen om te zorgen dat er in 2024 niet meer wordt uitgegeven dan in deze begroting is vastgeteld?	De besteding van de budgetten zal in het boekjaar 2024 gaan plaatsvinden. Daarbij zullen de regels worden gehanteerd zoals opgenomen in de budgethouderregeling en financiële verordening. Zoals te doen gebruikelijk wordt de uitvoering van de begroting gedurende het jaar gemonitord. Bij de tussentijdse bestuursrapportages (of d.m.v. een apart raadsvoorstel) worden wijzigingen van de begroting aan de raad voorgelegd.
58.	Pagina 4	Laatste alinea staat dat teksten bondiger zijn geworden. Resultaat is een programma begroting van ruim 190 pagina's. Is het mogelijk om te samen met de raad te kijken of dit allemaal wat korter gaan? Op veel plaatsen staan teksten welke ook op andere plaatsen staan. Dat is verwarrend	We zien dat er stappen zijn gezet om de programmabegroting meer bondig te maken, desondanks is de programmabegroting nog steeds een omvangrijk document. Een deel van oplossing lijkt te zitten in het vinden van het juiste abstractieniveau, terwijl er ook een gedrevenheid is om volledige transparantie te bieden: We willen voorkomen dat raadsleden met vragen blijven zitten. Zo zijn voor een flink aantal doelen meer dan de beoogde 3 indicatoren opgenomen, hier hebben we nog een keuze in te maken om aan de richtlijn te voldoen. Voor het andere deel van de oplossing zal ontdubbelen zeker helpen. Naast dat informatie niet dubbel in de begroting hoeft te staan, voegt het weinig toe om informatie op te nemen die men eenvoudig online kan vinden. Bijvoorbeeld bijlage 12. Suggesties om verdere stappen te zetten zijn welkom, we kunnen dit voorstel dan ook omarmen.
59.	Pagina 5 2e alinea.	Welke 3W willen we gaan beantwoorden? Wie, wat, wanneer, wat is het probleem. Wat willen we bereiken? Graag helderheid vooraf.	Met de 3 W vragen worden de volgende vragen bedoeld: 'Wat willen we bereiken?' , 'Wat gaan we ervoor doen?' en 'Wat gaat het kosten?' Deze komen ook terug in het rekenkameronderzoek naar de programmabegroting (4 mei 2020), dat de start

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			markeerde voor de doorontwikkeling van onze programmabegroting. We zullen de tekst in een nieuwe versie hierop aanvullen.
60.	Pagina 5 3e alinea	Dezelfde opmerking als vorig raar. Gaan we de VNG leidraar in lijn brengen met onze begroting? Volgens mij is het andersom	Het is inderdaad andersom. U leest deze informatie overigens terug in bijlage 1 "SDG's per programma' op pagina 149.
61.	Pagina 7 voorlaatste alinea	Kunt U aangeven welke impact de verschillende genoemde crisissen welke financiële impact hebben gehad op het jaar 2023 en of deze ook blijven bestaan in 2024?	In het voorwoord maken we melding van de verschillende crises waar we mee van doen hebben. Dit heeft de afgelopen periode geleid tot een sterke inflatie en een toenemend beroep op de dienstverlening van de gemeente. De financiële impact komt tot uitdrukking in de ontwikkeling van de lopende begroting, meest recent geschetst in de 2e bestuursrapportage 2023. De impact voor 2024 (en 2025-2027) is weergegeven in de gepresenteerde voorliggende begroting 2024 / meerjarenbegroting 2025-2027.
62.	Pagina 7 laatste alinea	Welke structurele doorwerking heeft het negatieve effect van het jaar 2023? Kunt u dat beschrijven?	De structurele effecten van het lopende jaar zijn verwoord in de 2e bestuursrapportage 2023 en, zoals eerder toegelicht, verwerkt in de begroting 2024-2027.
63.	Pagina 8 3e alinea	Er staat dat er een aantal grote risico's wordt onderkend. Welke beheersingsmaatregelen heeft het college opgenomen in de programma begroting?	In het voorwoord is vermeld dat dit een programmabegroting is 'onder spanning', dit wil zeggen dat er risico's op mogelijke afwijkingen genomen zijn op grond van onzekerheden die zich daarin kunnen voor doen. Bij de programma's zijn per thema de mogelijke risico's nader benoemd. Bij de uitvoering van het beleid houden we voor zover mogelijk hiermee rekening. Daarnaast zijn, meer op hoofdlijnen, de risico's en beheersmaatregelen benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen.
64.	Pagina 8 4e alinea	Voor 2024 worden er op gebied van de dienstverlening nog geen keuzes gemaakt. Hoe kunnen we dan de voorgestelde 11 miljoen aan bezuinigingen realiseren?	Het college heeft op dit moment nog niet gekozen voor <u>ingrijpende</u> keuzes in de dienstverlening aan onze inwoners. Er is gezocht naar kansen op besparingen die zo min mogelijk de inwoners raken.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			De kansen op besparingen die het college realistisch acht leest u terug in de programmabegroting. Om het voor de lezer overzichtelijk te houden is de totaallijst te vinden in bijlage 11.
65.	Pagina 8 4e alinea	Wat wordt er bedoeld met een gezonde financiele huishouding?	Een programmabegroting met een structureel (meer dan) sluitende meerjaren begroting.
66.	Pagina 8 5e alinea	De genoemde kansen voor bezuiniging zijn verwoord in bijlage 11. Zijn deze kansen allemaal verwerkt in deze begroting en kan het college heeft gewikt en gewogen. Graag aangeven wat de kans van slagen is van elke onderkende kans op besparing.	Deze kansen voor besparingen zijn (financieel) verwerkt in de programmabegroting. Het gaat hier om kansen waarvan het college de haalbaarheid realistisch acht.
67.	Pagina 12 3e paragraaf en paragraaf meerjarenperspectief	Hier staat dat kadernota op 4 juli 2023 is vastgesteld. Dat is niet juist want de kadernota is voor kennisgeving aangenomen (ter info aan de raad). Is dat een juiste veronderstelling?	Zoals tijdens de technische vragenronde op maandag 9 oktober is de kadernota 2024 inderdaad niet vastgesteld maar ter kennisneming aangenomen.
68.	Pagina 12 4e alinea	Moet ik hier de conclusie trekken dat alle onderzochte bespringen compleet in deze begroting zijn opgenomen?	Dat klopt. Zie ook het antwoord op vraag 66.
69.	Programma 1	Op welke wijze krijgt preventie extra aandacht binnen de verschillende thema's? In het verleden was duidelijk dat voorkomen beter was dan genezen maar dat uitgangspunt lees ik onvoldoende terug in de gewenste effecten . Kunt u toelichten (per thema?) welke preventieve maatregelen worden genomen?	Preventie is een belangrijk onderdeel van een sterke sociale basis. Hier zetten we met onze partners en onze vrijwilligersorganisaties op in. Voorkomen is beter dan genezen is nog steeds een van de leidende principes in de sociale visie en ook in de door uw raad vastgestelde startnotitie koersdocument.
70.	Programma 1 pag 16 eerste alinea.	Hoofdthema 1 vergroten financiële bestaanszekerheid. Geldt dit voor al onze inwoners? Welke sturingselementen beschikt de gemeente om deze bestaanszekerheid te vergroten/verbeteren?	Wij zijn er voor al onze inwoners. Om de (financiële) bestaanszekerheid te vergroten richt de gemeente Rheden zich onder andere op: het ondersteunen van inwoners met een laag inkomen middels de minimavoorzieningen, het ondersteunen van inwoners met financiele hulpvragen en schuldhulpverlening, het ondersteunen van inwoners naar (betaald) werk.
71.	Programma 1 pag 16 4e alinea	Wat wordt bedoeld met de zin: Informeel waar het kan en formeel waar het nodig is? Moet ik het lezen dat we informeel ondersteunen waar het niet nodig is?	We zetten maximaal in op informele ondersteuning via de sociale basis. Indien dit niet volstaat dan zetten wij formele ondersteuning in.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
72.	Pagina 17 laatste alinea Beoogde resultaten	Kunt U aangeven wat de stand van zaken is op dit moment? Probeer dit bij alle beoogde resultaten binnen programma 1 te vermelden.	Bij de verantwoording zullen wij de dan geldende percentages/stand van zaken weergeven. Hieronder de stand van zaken voor mensen met financiele problemen: 1. Maximaal 4% van de inwoners geeft aan financiële problemen te hebben (2024), gelijk aan het percentage in 2020. 2. 93% van onze inwoners geeft aan matig of veel regie te hebben over het eigen leven (2024), gelijk aan het percentage in 2020.
73.	Pagina 17 laatste alinea	Het aantal mensen met (parttime) werk naast de bijstand stijgt. Hoe verhoudt dit beoogde resultaat zich ten opzichte van voorgestelde besparing in bijlage 11?	We gaan ervan uit dat u doelt op de besparing 'Brug tussen bijstand en werk'. Deze omvat het voorstel - naar aanleiding van de betreffende motie - dat in de Kadernota was opgenomen. Ook zonder deze verruimingen van de mogelijkheden tot bijverdienen in de bijstand, blijven wij ons echter onverminderd inzetten om inwoners richting (parttime) werk te begeleiden. We zien voor inwoners in de huidige wettelijke mogelijkheden voor vrijlatingen van inkomsten voldoende aanknopingspunten om deze stap te zetten.
74.	Pagina 18 kop	Waarom kiest u hier voor de omschrijving optimaal? Dat is een woord wat voor meerdere uitleg vatbaar is. Wat wordt hier bedoeld?	Met optimaal bedoelen we dat inwoners gebruik maken van de voorzieningen die zij nodig hebben en waar zij recht op hebben.
75.	Pagina 19	Tabel . Wat valt onder 6.2 Begeleide participatie?	Onder taakveld 6.4 begeleide participatie valt: – Kwijtschelding belastingen – Sociale werkplaats – Beschut werk – Re-integratie – Inburgering Dit omvat ook de bijbehorende personeelslasten.
76.	Pagina 20 Laatste alinea	Laatste bullet punt 1 en 2 gaat overactiviteiten welke in 2023 plaats vinden. Waarom staan deze in de programma begroting 2024? Staat ook in punt 8.	Het jaartal is inderdaad niet correct, het moet 2024 zijn.
77.	Pagina 22 tabel wat mag het kosten?	5.2 sportaccommodatie. Graag overzicht van wat welke sportaccommodatie een exploitatielasten kosten.	Ad 5.2 : Een overzicht van de exploitatielasten per sportaccommodatie kunnen wij op deze termijn niet

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		7.1 Wat is de reden dat de lasten met ruim 60% stijgen t.o.v. begroting 2023?	aanleveren. Daarover zal de Raad later nader worden geïnformeerd. Ad 7.1 : Bij Volksgezondheid gaat het om een verhoging van de door VGGM in rekening gebrachte bijdrage (€ 332 k). Daarnaast worden hier de lasten van de Brede SPUK–regeling (€ 881 k) verantwoord. De Brede SPUK-regeling is een voor alle gemeente beschikbaar gesteld specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Tegenover de lasten staan onder de baten van taakveld 7.1 een overeenkomstig bedrag als dekking.
78.	Pagina 22 voorlaatste alinea	Hoe groot is dit risico gezien de laatste informatie dat 170 aanvragen al langer dan 7 maanden wachten op een besluit?	De wachttijden voor meldingen over wonen, rollen en vervoer, zoals die er momenteel zijn, zijn onwenselijk maar vormen wat ons betreft geen blijvend risico. Er wordt hard gewerkt om de achterstanden zoveel mogelijk weg te werken. We passen hiervoor de werkwijze aan en we maken gebruik van expertise van bv ergotherapeuten.
79.	Pagina 24 Tabel wat mag het kosten	Onder welke post vallen de WMO geïndiceerde zorg niet zijnde maatwerkvoorzieningen?	Post 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) betreft alle vanuit de Wmo geïndiceerde hulp en ondersteuning. De termen Wmo maatwerkvoorziening en Wmo geïndiceerde hulp en ondersteuning zijn synoniemen van elkaar. De niet geïndiceerde zorg valt onder post 6.
80.		Wat valt er onder post 6.2? Enige jaren geleden afscheid genomen van de wijkteams.	Onder taakveld 6.2 zijn de lasten begroot van met name Veilig Thuis (€ 277 k) en Preventief Jeugdbeleid (€ 254 k).
81.	Pagina 25 laatste alinea	ICBS Indeling. Is er een overzicht waarin oude en nieuwe indeling staan?	Dit overzicht is te vinden op de website van de Rijksoverheid : Iv3 – Informatievoorschrift. Hierin is de aanpassing als volgt toegelicht : De taakvelden op het gebied van individuele voorzieningen WMO en Jeugdzorg worden opgedeeld. Hieronder is te zien welke taakvelden het betreft. - Het taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ wordt opgedeeld in vier nieuwe taakvelden: o 6.71a – Hulp bij het huishouden (WMO) o 6.71b – Begeleiding (WMO)

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			o 6.71c – Dagbesteding (WMO) o 6.71d – Overige maatwerkarrangementen (WMO) - Het taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- wordt opgedeeld in tien nieuwe taakvelden: o 6.72a – Jeugdhulp begeleiding o 6.72b – Jeugdhulp behandeling o 6.72c – Jeugdhulp dagbesteding o 6.72d – Jeugdhulp zonder verblijf overig o 6.73a – Pleegzorg o 6.73b – Gezinsgericht o 6.73c – Jeugdhulp met verblijf overig o 6.74a – Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf o 6.74b – Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf o 6.74c – Gesloten plaatsing - Het taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ wordt opgedeeld in twee nieuwe taakvelden: o 6.81a Beschermd wonen (WMO) o 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) - Het taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18- wordt opgedeeld in twee nieuwe taakvelden: o 6.82a Jeugdbescherming o 6.82b Jeugdreclassering.
82.	Pagina 57 tabel wat mag het kosten	Waar bestaat thema 2.2 uit?	Meer informatie over dit taakveld leest u op: https://findo.nl/content/22---Parkeren
83.	Pagina 65 Tabel wat mag het kosten	Wat betekent een negatieve last? (taakveld o.5) en waar bestaat deze uit? Wat valt er allemaal onder taakveld 0.8 (overige lasten)	Deze negatieve last betreft een interne doorbelasting van toegerekende rente aan taakvelden (d.m.v omslagpercentage). Taakveld 0.5 bestaat uit diverse rentecomponenten, zowel integraal als van derden, en uit dividend. De volgende onderdelen vallen onder taakveld 0.8 Algemene dekkingsmiddelen betreft diverse stelposten:

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			Incidentele ruimte, -Salarissen, -Pensioen , -Prijsstijging, -autonome kostenontwikkeling, -ziektevervanging, -taakstelling overig, en -inkomensoverdracht Rijk. Meer informatie over beide taakvelden en wat hierbij behoort leest u ook terug op de volgende site: https://findo.nl/content/taakvelden-gemeenten
84.	Pag 85 voorlaatste alinea	Wat betekent het nemen van een verliesvoorziening van €2,8 miljoen voor de beschikbare financiële middelen? Kan dit worden gezien als een bestemmingsreserve waar we niet meer vrij over kunnen beschikken?	Deze voorziening is gevormd ten laste van de algemene reserve en is bedoeld ter dekking van het verwachte tekort van grondcomplex IJssel District. Deze voorziening dient gehandhaafd te blijven totdat de financiële afwikkeling van dit grondcomplex is gerealiseerd.
85.	Pagina 101 programma digitaal Rheden	Er wordt verwezen naar de kadernota 2023. Kunt U aangeven waar in de programmabegroting 2023 de middelen en de gewenste resultaten van digitaal Rheden zijn vast gelegd? Het is toegezegd dat de raad uitgebreid zou worden geïnformeerd en het plan ter besluitvorming zou worden aangeboden. Wanneer is dat gebeurd? Graag overzicht van activiteiten met bij behorende budgetten voor het jaar 2024.	Digitaal Rheden is bij het financieel perspectief in de programmabegroting 2023 als één van de vijf belangrijkste financiële ontwikkelingen voor de komende periode genoemd. In paragraaf Bedrijfsvoering treft u de inhoudelijke uitwerking aan. Digitaal Rheden is een investering en de middelen voor dit programma zijn opgenomen in het investeringsplan van de programmabegroting 2023. Op korte termijn wordt u op hoofdlijnen via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de (financiële) voortgang van Digitaal Rheden.
86.	Pagina 102	Programma digitaal Rheden beschrijft digitale toegankelijkheid Dat is externe deel maar hoe zit het met het interne deel van dit programma?	Digitalisering vraagt ook veel van onze medewerker, we werken binnen het project digifitte medewerkers aan meer bewustzijn en een digitale mindset van onze medewerkers. Digitale toegankelijkheid, maar ook bewustwording op het gebied van informatieveiligheid en privacy maken deel uit van dit project.

Fractie: D66 (deel 2)
Ontvangen op: 13 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
87.	Inleiding Pagina 8	Er staat: "Het college heeft deze kansen van mogelijkheden en onmogelijkheden afgewogen." Waar in de begroting vinden wij deze (on)mogelijkheden en afwegingen terug?	De lijst met mogelijkheden, de zgn. kansen op besparingen, leest u terug in bijlage 11. Deze kansen op besparingen zijn in de diverse programma's en programmabudgetten verwerkt. Om het voor de lezer overzichtelijk te houden is de tabel in bijlage 11 gemaakt.
88.	Inleiding Pagina 9	Zou het kunnen zijn dat wij in onze gemeente een relatief grote sociaaleconomische problematiek kennen, juist omdat wij een bovengemiddeld en bovenwettelijk sociaal beleid in onze gemeente hebben?	Nee, die aanname is niet correct. Wij hebben geen bovengemiddeld en bovenwettelijk sociaal beleid. Wij hebben wel een relatief sociaaleconomische problematiek (zie rapport Twijnstra en Gudde).
89.	Samenleving Pagina 17	Er staat: "Wij stellen alle inwoners in staat om mee te doen in de samenleving. Met name de inwoners van Rheden met fianciële zorgen die schulden hebben en voor meedoen zelf onvoldoende mogelijkheden vinden." De woorden 'met name' vinden wij vreemd. Er zijn meer groepen die hier baat bij hebben. Waarom kiest u hier voor deze groep en maakt u een keuze?	Dit betreft een politieke vraag. Wij nodigen u uit om hierover tijdens de raadsbehandeling in debat te gaan.
90.	Samenleving Pagina 17	Hoeveel mensen in onze gemeente geven nu aan financiële problemen te hebben?	4% van de inwoners geeft in 2020 aan financiële problemen te hebben. We streven ernaar dat dit aantal gelijk blijft in 2024.
91.	Samenleving Pagina 18	U stelt als beoogd resultaat dat de inwoners uit de doelgroep van minimaregelingen deze regelingen met een 8 beoordelen. Welke conclusies zou u hieruit kunnen trekken? Ofwel wat heeft u aan deze cijfers voor het bepalen van uw beleid?	Het cijfer maakt onderdeel uit van een breder onderzoek. We meten in het onderzoek onder andere in welke mate de gemeentelijke regelingen aansluiten bij de behoefte van de inwoners, in welke mate ze bijdragen aan het beoogde effect en hoe de aanvraagprocedure door inwoners wordt ervaren. Het eindcijfer, in samenhang met het gehele onderzoek, geeft ons een indicatie in hoeverre de gemeentelijke regelingen aansluiten bij de behoefte van de inwoners.
92.	Samenleving Pagina 19	Er is een groot verschil tussen wat er binnenkomt en wat u uitgeeft aan inkomensregelingen en begeleide participatie. Wij kunnen nergens vinden wat hier precies onder valt.	Onder taakveld 6.3 zijn begrepen van de deelproducten Kwijtschelding (van belastingen), Algemene Bijstand (BUIG) en Bijzondere Bijstand (inclusief Armoedebeleid).

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		• Kunt u aangeven waar wij dat kunnen vinden of aangeven wat hier onder valt? Hoe verklaart u het verschil?	Taakveld 6.4 omvat de deelproducten SW-bedrijf, Beschut Werk, Re-integratie en Inburgering. Deels kunnen de kosten worden gedekt uit Rijksbijdrage (BUIG) en Specifieke Uitkeringen die ook op het taakveld worden verantwoord, deels dienen de kosten te worden gedekt uit de Algemene Uitkering vanuit het Gemeentefonds die op taakveld 0.7 als onderdeel van programma 3 is opgenomen. Dit verklaart het verschil.
93.	Samenleving Pagina 20	Over de kunstgrasvelden. • Wanneer moeten de kunstgrasvelden vervangen worden? • En zou u bij de alternatieve mogelijkheden vooral de milieuaspecten mee willen nemen (dus geen rubberen balletjes meer in het kunstgras of andere mogelijk schadelijke materialen voor mens en natuur)? Is natuurlijk gras een optie wat u betreft?	De afschrijftermijnen van de kunstgrasvelden lopen af tussen 2024-2027: 2024 – 4 velden 2025 – 2 velden 2027 – 4 velden Of een veld daadwerkelijk vervangen moet worden, hangt af van een periodieke keuring. Begin 2024 vindt er een nieuwe keuring plaats waaruit blijkt hoe lang de velden nog mee kunnen. Bij de vervanging van kunstgrasvelden kijken we naar verschillende alternatieven en wegen diverse aspecten tegen elkaar af, zoals belastbaarheid/capaciteit velden, milieu, gezondheid, onderhoud en kosten. Wat betreft milieu- en gezondheidsaspecten houden we in ieder geval rekening met het onlangs genomen besluit van het Europees parlement dat per 31 okt 2031 geen polymere infill (o.a. rubberkorrels) meer toegepast mogen worden. Het toepassen van natuurgras is wat ons betreft een optie. Deze nemen we mee in het onderzoek.
94.	Samenleving Pagina 22	Er staat dat de doelgroep beschermd wonen een transitie ondergaat van 24-uurszorg intern naar 24-uurszorg thuis. • Is dit landelijk beleid?	Ja, de omslag van beschermd wonen naar beschermd thuis is landelijk beleid. De gemeente heeft met regionale afspraken invloed op de mate van de beoogde daling. De daling gaat in de

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		Wat voor invloed heeft de gemeente op het beoogde resultaat om te streven naar een daling van het percentage in beschermd wonen?	gemeente Rheden met name ook over een evenredige verdeling van beschermd wonen binnen de regio.
95.	Samenleving Pagina 23	Beoogd resultaat is dat tenminste 80% van de jeugdige inwoners die ondersteuning krijgen uit de sociale basis geen of minder maatwerkvoorziening meer nodig heeft. Nergens lezen wij hoe u dit resultaat denkt te behalen. Hoe gaat u dat bereiken?	Om dit resultaat te bereiken zijn in 2021 twee opdrachten gestart. Namelijk Versterken Sociale Basis en Lokale Maatwerkdiensten Jeugdhulp. De inspanningen die de hiervoor gecontracteerde partijen leveren, dienen bij te dragen aan het bereiken van dit resultaat. Deze opdrachten lopen tot 2027.
96.	Samenleving Pagina 25	Waar zijn de bedragen behorend bij geëscaleerde zorg 18+? Staan deze ergens anders in de begroting?	Geëscaleerde zorg 18+ bestaat niet als afzonderlijk taakveld.
97.	Leefomgeving Pagina 37	Wat is het criterium om een ruimtelijk project te bestempelen tot een "project met lage(re) prioriteit"?	Dit is afhankelijk van veel factoren. T.a.v. de woningbouwprojecten worden hiervoor voorstellen ontwikkeld in de op te stellen uitvoeringsstrategie. Voor de overige projecten moeten deze criteria nog worden opgesteld
98.	Leefomgeving Pagina 46	Er staat: "Wij staan medegebruik van het Rozendaalse Veld toe mits passend binnen […]" • Waarom staat dit in de begroting? Verwacht u een verandering van het gebruik van het Rozendaalse Veld?	Wij verwachten geen veranderingen in het gebruik van het Rozendaalse Veld
99.	Leefomgeving Pagina 51-52	Er staat een doel beschreven voor het voorkomen van wateroverlast, hittestress en droogtestress. Uit de kerngegevens op pagina 167 blijkt dat de oppervlakte verharding in de gemeente tussen 2023 en 2024 stijgt met 77.000 m2. Dat is 7 hectare nieuwe verharding! Dat is in strijd met het beoogd resultaat om verharding te verwijderen en te vervangen door groen. Waarom lukt het niet om de oppervlakte verharding te laten afnemen?	De stijging komt voort uit nieuwe stedelijke ontwikkelingen waarbij er ook nieuwe openbare ruimte wordt gerealiseerd.
100.	Leefomgeving Pagina 53	Het is bekend dat lichtvervuiling een negatief effect heeft op natuur en mensen door verstoring van het dag- en nachtritme. • Wat doet de gemeente eraan om deze negatieve gevolgen te voorkomen?	Hier wordt binnen de mogelijkheden die er zijn naar gekeken. Wij hebben hiervoor geen meetbare doelen gesteld

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		Welk meetbaar doel zou hiervoor kunnen worden opgenomen?	
101.	Leefomgeving Pagina 54	"De openbare ruimte is duurzame, schone, hele en veilige onderhouden" is geen juiste zin. Kunt u hiervan een goed lopende zin maken, zodat iedereen deze ook kan begrijpen?	De openbare ruimte wordt duurzaam, schoon, heel en veilig onderhouden
102.	Bestuur & organisatie Pagina 63-74	Op 6 juni 2023 hadden we een oriënterende vergadering over inzet van digitale technologieën in de gemeente. • Welke mogelijkheden ziet het college om te komen tot een verankering van de daar besproken thema's in het beleid en in de uitvoering? Wat heeft het college daarvoor nodig aan middelen?	In het (regionaal) verder uit te werken informatiebeleid zien we goede mogelijkheden om tot een waarden-gedreven kader voor inzet van digitale technologie te komen. Dit wordt de komende maanden opgepakt samen met de gemeenten Arnhem, Renkum en De Connectie. Hiermee denken we tot een goede (regionale) verankering te kunnen komen. Het document " Digitalisering in beeld" over o.a. waarde-gedreven innovatie van de Vereniging van Raadsleden nemen we daar zeker in mee. In de volgende raadsinformatiebrieven over Digitaal Rheden houden we u op de hoogte van de voortgang.
103.	Bestuur & organisatie Pagina 66	Er staat dat wij baten hebben vanuit de parkeerbelasting. Wat zijn deze baten?	Dit betreft opbrengsten parkeervergunningen.
104.	Lokale heffingen Pagina 79	Op basis van welk uitgangspunt uit het Watertakenplan Olburgen 2023-2027 wordt er geld uit de voorziening (€ 580.000) ingezet als dekking voor de kosten van de riolering?	In het Watertakenplan variant 1 wordt uitgegaan van gemiddeld 5,66% jaarlijkse stijging van rioolheffing en in de bijbehorende berekeningen is meegenomen dat de voorziening riolering in 10 jaar volledig wordt benut. De voorziening wordt gebruikt om de tariefstijging in komende jaren af te vlakken.
105.	Lokale heffingen Pagina 79-80	Er staat in de tekst dat de tarieven voor riolering stijgen met 16%. Uit de tabel blijkt dat de tarieven stijgen met 5%. Waar slaat het percentage van 16% op?	De laatste zin op pag. 79 is niet correct. De voorgestelde stijging van rioolheffing bedraagt 5% conform de tabel op pag. 80.
106.	Weerstandsvermogen en risicobeheersing Pagina 83	Vorig jaar heeft u in antwoord op schriftelijke vragen (S22/266) aangegeven het renterisico in een volgende risico-inventarisatie zichtbaar op te nemen. Welnu, wij zien geen renterisico in de risicoinventarisatie.	Deze post is inderdaad niet expliciet meegenomen in de risico-inventarisatie. Reden hiervoor is dat de gestegen rentelasten zijn verwerkt in voorliggende begroting 2024-2027. Zie ook bijlage 11, pag. 172/173 post 3g.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		• Waarom wordt het renterisico niet expliciet benoemd in de risicoinventarisatie? Gelet op de € 20,5 miljoen die de gemeente in 2024 moet herfinancieren, wat vindt u een redelijk bedrag om voor het renterisico in de risicoinventarisatie op te nemen?	
107.	Bijlage 11 Pagina 171-172	In bijlage 11 staan bij 'kansen op besparingen' per programma bedragen genoemd. Het is niet duidelijk hoe groot dit mogelijk te besparen bedrag is ten opzichte van het oorspronkelijke. Zo is het voor ons ook niet duidelijk wat een mogelijk effect (inhoud en niet financieel) is. Daarom zie ik graag in een kolom ernaast dat of het oorspronkelijke bedrag wordt genoemd of het % van de beoogde besparing. Deze wens wordt breder gedeeld.	De lijst met kansen op besparingen (in bijlage 11) wordt aangevuld met het totale budget voor 2023, zoals opgenomen in de programmabegroting 2023-2027. De toelichting leest u onder deze tabel.

Fractie: GPR Burgerbelangen
Ontvangen op: 13 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
108.	Bijlage 5, pagina 156	In het Meerjaren Investeringsplan is te lezen dat voor het project Digitaal Rheden in 2024 1,2 miljoen euro, in 2025 1 miljoen euro en in 2026 300.000 euro is voorzien. Vraag: Wat is de impact op het project Digitaal Rheden in de volgende scenario's: 1. Het investeringsbudget Digitaal Rheden wordt teruggebracht met €50.000 in 2024 en €50.000 in 2025; 2. Het investeringsbudget Digitaal Rheden wordt teruggebracht met €100.000 in 2024 en €100.000 in 2025; 3. Het investeringsbudget Digitaal Rheden wordt teruggebracht met €250.000 in 2024 en €250.000 in 2025;	In het proces naar de begroting 2024 hebben we natuurlijk ook het investeringsbudget van Digitaal Rheden kritisch bekeken. Het terugbrengen van investeringen raden we ten sterkste af, omdat het gaat uitvoeren van met name wettelijke verplichtingen (WMEBV, WOO, WDO, Single Digitale Gateway etc.), digitalisering is niet een optie maar onontkoombaar en vermindering van investeringsbudget leidt tot aansprakelijkheids- en bestuurlijke risico's. Daarnaast biedt digitalisering ook efficiency-kansen: fouten voorkomen, minder interne (kwaliteits)controles, doorlooptijden verkorten etc.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		Het investeringsbudget Digitaal Rheden anders wordt verdeeld, namelijk €250.000 minder in 2024, €250.000 minder in 2025, €250.000 meer in 2026 en €250.000 meer in 2027.	
109.	nvt	Voor Professionalisering Organisatie is in de begroting 2023-2026 het volgende beschikbaar gesteld: 1,1 miljoen in 2023, 1,8 miljoen in 2024, 2,4 miljoen in 2025 en 2,3 miljoen in 2026. Vraag: Wat is de impact op de professionalisering van de organisatie in de volgende scenario's: 1. Het budget Professionalisering Organisatie wordt structureel teruggebracht met €100.000 per jaar; 2. Het budget Professionalisering Organisatie wordt structureel teruggebracht met €250.000 per jaar; 3. Het budget Professionalisering Organisatie wordt structureel gemaximeerd op 1,8 miljoen per jaar (begroot bedrag 2024); 4. Het budget Professionalisering Organisatie wordt in 2024 en 2025 teruggebracht met €100.000 (2026 e.v. blijven ongewijzigd tov begroting); 5. Het budget Professionalisering Organisatie wordt in 2024 en 2025 teruggebracht met €300.000 (2026 e.v. blijven ongewijzigd tov begroting);	In opmaat naar de kadernota 2023 is inzichtelijk gemaakt wat de formatieve en financiële gevolgen zijn van de uitvoering van (nieuwe) opgaven waarvoor we staan (pagina 33-34 van de kadernota 2023). De nadere uitwerking hiervan leest u terug in de programmabegroting 2023 (o.a. pagina 14). Samengevat is hier sprake van 2 ontwikkelingen: Ten eerste vragen de extra taken voor gemeenten en de verwachtingen die vanuit onze omgeving aan de uitvoering wordt gesteld meer van ons als gemeente. Ten tweede is inzichtelijk geworden dat de laatste jaren op een aantal onderdelen onvoldoende en/of niet realistisch is begroot. Beide vallen onder de noemer van "Professionalisering Organisatie". Het gaat om uitvoering van het huidige beleid. Het afschroeven op deze inzet vraagt fundamentele keuzes in wat wel en wat niet op te pakken, deze keuzes worden via de kadernota 2025-2028 aan u voorgelegd.
110.	nvt	1. Hoeveel is er begroot voor het realiseren van de klimaatambities?	Voor de uitvoering van de Energietransitie is € 1.077.000 opgenomen. Dit gehele bedrag komt vanuit de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (kortweg de CDOKE-regeling). Dit betreft een

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		Welk deel hiervan is een subsidie, specifieke uitkering, doeluitkering of anderszins aan Rheden beschikbaar gesteld met de beperking dat het enkel uitgegeven mag worden aan het realiseren van klimaatambities?	specifieke uitkering voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid. Een klein deel (230k) moet voor 2024 en 2025 nog formeel worden toegekend. Daarnaast is er in de berekening van de duurzaamheidsagenda rekening gehouden met diverse kosten die de energietransitie raken. Voor de Duurzaamheidsagenda is in totaal € 500k begroot (stelpost raadswensen, zie ook antwoord bij vraag 10). In programma 2 is hiervoor € 250k opgenomen gekoppeld aan de energietransitie. De overige € 250k is opgenomen in programma 3 van de begroting. Daarnaast zijn er middelen beschikbaar vanuit de speciale uitkering (SPUK) Energiearmoede. Van deze middelen worden mensen met een beperkt budget ondersteunt met energiecoaches, witgoed-regeling, isolatie maatregelen voor de woning met een lage WOZ-waarde, en de aankomende inzet van een fixbrigade / buurtklusbedrijven. Ook loopt er een aanvraag voor de speciale uitkering nationale isolatie programma (SPUK-NIP). Dit betreft middelen voor een subsidie voor de verduurzaming van slecht(er) geïsoleerde woningen met een waarde onder de gemiddelde WOZ-waarde. Voor de bovenstaande middelen (CDOKE, SPUK Energiearmoede en SPUK NIP) geldt dat deze enkel mogen worden uitgegeven aan het realiseren van de klimaatambities.
111.	Paragraaf Lokale Heffingen, pagina 77	Hier staat dat er in 2024 gerekend wordt op 291.000 uit toeristenbelasting.	Ongeveer 99% is toeristenbelasting. 1% is watertoeristenbelasting

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		1. Welk deel hiervan komt uit de belasting op jaarstandplaatsen & seizoenstandplaatsen? Welk deel hiervan komt uit de watertoeristenbelasting?	
112.	Paragraaf Lokale Heffingen, pagina 80	Wij lezen op internet dat de forensenbelasting opgelegd kan worden aan ingezetenen die meer dan 90 dagen per jaar verblijven in onze gemeente, maar er niet staan ingeschreven. Hierover de volgende vragen: 1. Hoe wordt bepaald of deze belasting aan een ingezetene opgelegd moet/kan worden? Geldt deze belasting alleen voor mensen die langdurig verblijven op een recreatielocatie?	Dit staat in de verordening forensenbelasting van de gemeente Rheden, welke ieder jaar opnieuw wordt vastgesteld.
113.	Paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing, pagina 83	Wij zien in de risicotabel punt 7: kosten voor klimaatopgave. Hier staat een risicobedrag van €300.000. Wij kunnen dit risico niet spiegelen aan een van de voorgenomen ontwikkelingen en besparingen in Bijlage 11. Verder wordt dit risico niet toegelicht. Een aantal vragen: 1. Welke mogelijke kosten voor de klimaatopgave worden bedoeld met dit risico? Wat is het totaalbedrag dat begroot is voor de klimaatopgave?	Vanuit de kadernota 2024 is in de begroting 2024 structureel € 250k (extra) opgenomen voor energietransitie. Verder hebben wij in bijlage 11 een verwacht stelpost van € 230k opgenomen. Het risico is aanwezig dat we deze middelen niet krijgen. Naar aanleiding hiervan is het risicobedrag bijgesteld van 600k (PB2023) naar € 300k. Nadere inhoudelijke toelichting is opgenomen bij programma 2 o.a. bij thema Energie- en warmtetransitie. Zie ook het antwoord op vraag 110.
114.	Bijlage 6: Reserves & Voorzieningen, pagina 161	In het overzicht zijn een aantal reserves te zien waarvan wordt verwacht dat ze tot en met 2027 geen toevoegingen of onttrekkingen kennen. Kan het College per reserve aangeven: 1. Of er een noodzaak is deze reserve in stand te houden;	In de Nota herziening reserves & voorzieningen (verwachte agendering in Q1-2014) zal worden toegelicht en beargumenteerd of bepaalde reserves en voorzieningen moeten worden gehandhaafd en of de saldi toereikend zijn.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		2. Wat de eventuele noodzaak van instandhouding is. Het gaat om de volgende reserves: Doorontwikkeling WABO Reserve SBO Speelvoorziening Reserve SBO Straatverlichting Reserve actualisering bestemmingsplannen Reserve bos en natuurgebieden Reserve risicobuffer grondexploitaties Reserve klimaat	

Fractie: CDA (eerste deel)
Ontvangen op: 13 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
115.	P21.	Beoogde resultaten: bullet 5: We bereiken alle peuters.....met vve. Wat is VVE? Afspraak is dat we afkortingen beperken of uitleggen. Ik lees de verening van Eigenaren maar dat zal vast niet juist zijn.	VVE = vroeg- en voorschoolse educatie
116.	P32.	Onder thema 'inrichting....ruimte' staat de zin: De openbare ruimte is duurzame, schone, hele en veilige onderhouden. Wat wordt hier nu eigenlijk bedoeld?	Er wordt bedoeld dat de openbare ruimte zo duurzaam mogelijk wordt onderhouden zodat er een schone, hele en veilige omgeving ontstaat/blijft
117.	P35.	Beoogde Resultaten. Bullet: We zetten maximaal op zo-op-dag (2026). We willen 1% hoger stijgen dan het landelijk gemiddeld. Wat is het landelijk gemiddelde?	Op dit moment is het percentage woningen met PV in Rheden 17,4% en landelijk iets meer dan 23% (bron waarstaatjegemeente/ klimaatmonitor jaar 2022). Het

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			streven van 1% hoger betekent dat ernaar streven wanneer het landelijk gemiddelde bv van 23% naar 28% (+5) gaat wij van 17,4% naar 23,4% gaan (+6%). We zitten nu dus onder het landelijke gemiddeld en streven naar inlopen op deze "achterstand"
118.	P35.	Er wordt vermeld dat we in 2025 min. 7 ha willen realiseren in Rheden. EN maximaal zon –op-dak in 2026. Er wordt vermeld dat de kansen worden beperkt door de netcongenstie. Ik vind het raar dat dit niet als risico wordt benoemd. Het net is overvol en zelfs huizen kunnen nu al niet meer worden aangesloten. Hoe reëel zijn deze wensen dan echt?	Ondanks de netcongestie zien wij mogelijkheden om de opwek van duurzame energie met zonnepanelen in Rheden uit te breiden. Deze mogelijkheden willen wij optimaal benutten. Voor zonnepanelen op woningen speelt de netcongestie alleen op piekmomenten een rol. Vooralsnog betreft dit een beperkt aantal momenten per jaar en zijn zonnepanelen op daken van woningen desondanks een zeer rendabele investering. Voor zonnevelden op grote bedrijfsdaken en zonnevelden worden er door technische ontwikkelingen en aanpassing van de juridische mogelijkheden steeds meer oplossingsrichtingen mogelijk. Te denken valt aan flexibele contracten met Liander, waarbij op piekmomenten geen elektriciteit wordt teruggeleverd en directe koppeling van de opwek van elektriciteit aan de afname (de verbruiker). Daarnaast kunnen batterijen zowel bij woningen als bij bedrijven en zonnevelden een belangrijke rol spelen om de op piekmomenten opgewekte stroom op te slaan en te benutten als er ruimte op het elektriciteitsnet is. Inderdaad is het zo dat netcongestie een risico is en is dit wellicht ten onrechte onvoldoende als zodanig is aangemerkt.
119.	P39.	Beoogd resultaat: Voldoende betaalbare woningen 2030. Hier wordt een grens gesteld bij koop <355.000. Is hier bewust voor gekozen? De huidige NHG is namelijk 405.000 euro.	We hebben in Woondeal 2.0. maximaal 355.000 als betaalbare koopwoning afgesproken. We volgen daarmee niet de huidige NHG maar de afspraken uit de woondeal 2.0.
120.	P42.	Welk Risico: Waarom wordt het woord (Negatief) tussen haken gezet? Breng het positief.	Met deze beantwoording wordt beoogd een zo'n realistisch beeld te geven van de risico's.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
121.	P42.	Beoogde Resultaten. Het aantal overnachtingen is gestegen tov 2022. (of 23) Maar wat waren de aantallen hierbij?? Hoe kan de raad dan vergelijken als we de aantallen van 2022 niet terug kunnen vinden>?	Het aantal overnachtingen bedroeg in 2022 188.670.
122.	P78.	Verhoging OZB. (…) Echter wordt er in de kosten nergens rekening gehouden met alle bezwaarschriften die door bureaus worden aangemeld. Waar kunnen wij deze kosten (inzet personeel oa) terug vinden.	Uitvoering van aanslagen en afhandeling bezwaarschriften is ondergebracht bij onderdeel belastingen van De Connectie. De kosten hiervan zijn inbegrepen in de jaarlijkse beheersvergoeding die Rheden aan de Connectie is verschuldigd (verantwoord bij programma 3 taakveld 0.4 overhead).

Fractie: Groenlinks
Ontvangen op: 13 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
123.		Er wordt in deze begroting ook financieel op hoofdthema’s gerapporteerd. Op welk niveau stelt de raad de budgetten vast? Op programmaniveau of op hoofdthemaniveau?	Op basis van de huidige financiële verordening stelt de raad de budgetten op programmaniveau vast. Vanaf deze begroting wordt inderdaad op thema’s gerapporteerd, zodat de raad desgewenst op niveau van thema’s de kaders kan meegeven. U kunt dit inbrengen bij de behandeling van de financiële verordening die later dit jaar volgt.
124.	Pagina 8: voorwoord	Er wordt aangegeven dat de begroting onder spanning gezet wordt. Welke specifieke budgetten staan onder spanning?	Dit betreft niet zozeer een aantal specifieke posten, maar meer in z'n algemeenheid is er op de taakvelden gedurfd begroot t.a.v. verwachte uitgaven en inkomsten.
125.	Pagina 9: inleiding	Wordt als mogelijke oplossingsrichting ook de efficiëntie van de bedrijfsvoering onderzocht?	De afgelopen jaren is er uitgebracht gezocht naar besparingsmogelijkheden op de gemeentelijke bedrijfsvoering. Digitalisering biedt ruimte om efficiënter te werken. Aan de andere kant maakt dit dat de verwachtingen van de inwoners ook hoger zijn. Daarnaast komt deze digitale

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			dienstverlening er vaak bovenop, omdat niet elke inwoner mee kan in digitalisering. Eventueel besparingen door efficiënte zijn hard nodig om bij te blijven in de toenemende verwachting van onze digitale maatschappij. Er wordt nog wel ruimte gezien richting de gemeenschappelijke regelingen, zoals opgenomen in onderzoekslijn 2.1. Dit vraagt wel eensgezindheid met de andere deelnemende gemeenten.
126.	P. 9, 2.2 Investeringskredieten	Wat zijn 'afschrijvingslasten van investeringskredieten'? En waarom zou dit een efficiënte inzet zijn van onze middelen? Schuiven we hiermee uitgaven of reserveringen voor ons uit die we nu zouden moeten doen	Bij geactiveerde investeringen hebben we te maken met kapitaallasten: rente en afschrijvingen. We bekijken de mogelijkheden om investeringen naar latere jaren te verschuiven. Daarmee kunnen we (incidenteel) in de eerstkomende jaren besparen op (rente- en) afschrijvingslasten.
127.	Pagina 17: financiële bestaanszekerheid	In de begroting 2023 is de volgende doelstelling opgenomen: 'De gemiddelde schuld van inwoners die een schuldentraject starten, daalt van ca. €43.000 in 2019, naar €40.000 in 2022 en uiteindelijk naar €38.000 in 2024 ' deze zien wij niet terug in de huidige begroting. Waarom niet?	We willen met de begroting sturen op maatschappelijk effect. Met de inzet van schuldhulpverlening willen we bijdragen aan de genoemde beoogde resultaten, zoals genoemd op pagina 17.
128.	Pagina 18: financiële bestaanszekerheid	'Het risico bestaat dat wij niet (tijdig) signaleren dat inwoners moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.' Hoe meten/onderzoeken wij de taal-, reken- en digitale vaardigheden van onze inwoners?	Dit monitoren wij o.a. via de monitor Taalhuis en 'geletterdheid in zicht'
129.	Pagina 39: betaalbare, levensloopgeschikte en circulaire woningen	Bij beoogde resultaten wordt de uitsplitsing van betaalbare woningen gegeven. Wordt er voor de betaalbare koop woningen nog verder onderscheid gemaakt?	Ja in de nieuwe woonvisie wordt nog een nadere uitsplitsing gemaakt voor de betaalbare koopwoningen. Te weten bij circa 250.000 euro.
130.	Pagina 43	'De interne organisatie is geïnformeerd over de noodzaak van (lokaal) circulair inkopen (continu proces).' Dit is nog een erg vrije doelstelling. Kunnen er concretere doelstellingen genoemd worden?	
131.	Pagina 44	'Inzichtelijk is gemaakt met welke maatregelen het scheidingspercentage verhoogd kan	In 2019 is met de Grondstoffenvisie het Rhedense beleid voor grondstoffenbeheer vastgesteld. De Grondstoffenvisie

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		worden (2024).' Het college heeft zelf al eerder aangegeven dat in het huidige inzamelingssysteem het maximale inzamelingspercentage is bereikt. Wat gaat het college nog onderzoeken?	gaat uit van afvalinzameling gericht op een goede kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Omdat het huidige inzamelsysteem van huisvuil nog niet optimaal is wordt binnenkort het Grondstoffenplan door het college van B&W behandeld. Na besluitvorming zal deze met uw gemeenteraad worden gedeeld. In het Grondstoffenplan wordt gekeken naar aanvullende maatregelen in het huidige systeem om een verdere stijging van het scheidingspercentage te realiseren. Het staande afvalbeleid (kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen) is gehanteerd als het uitgangspunt. Dit beleid sluit aan bij het streven naar Circulaire Economie.

Fractie: CDA (tweede deel)
Ontvangen op: 13 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
132.	Pagina 12	Er wordt gesproken over de septembercirculaire, deze zal inmiddels bekend zijn. Kunnen de gevolgen van deze circulaire tijdig en ruim voor 7 november met de Raad worden gedeeld? En kan het College dan ook aangeven wat dit voor gevolgen heeft ten aanzien van de voorgestelde begroting?	Zoals toegezegd zal deze voor de voorbereidende raadsvergadering op 24 oktober worden gedeeld.
133.	Pagina 18	Er wordt aangegeven dat men in samenwerking met de bibliotheek de taalgeletterdheid wil verbeteren. Betekent dit dat ook de financiële bijdrage van de gemeente aan de Bibliotheek hetzelfde blijft?	Dat klopt.
134.	Pagina 19	Bij vitaal en gezond wordt een aantal keren genoemd dat men als beoogd resultaat heeft dat hitte ervaren en groen in de buurt wil dat het percentage minimala gelijk is gebleven tov 2020. Waarom is 2020 als uitgangspunt genomen en hoe verhoudt zich deze minimale ambitie tot de klimaat adaptieve maatregelen om bijvoorbeeld hitte stress e.d. terug te dringen?	Het jaar 2020 is als uitgangspunt genomen omdat dat het meest recente jaar is waarover cijfers op deze indicatoren bekend zijn. We hebben gekozen voor een doelstelling: minimaal gelijk blijven omdat de prognose voor hitte is dat de temperaturen de komende jaren blijven stijgen. (Minimaal)

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			stabilisatie van de ervaren hitte is daarom al een ambitieuze opgave.
135.	Pagina 19	Er staat dat in 2026 bij lopende en herinrichtingsprojecten "plekken voor ontmoeting zijn gerealiseerd. Wat wordt daarmee bedoeld?	Het gaat om plekken die ruimte bieden aan mensen om elkaar te ontmoeten. De plek is veilig, zichtbaar en uitnodigend. Het ontmoeten kan op verschillende manieren en kan verschillen per locatie (afhankelijk van de behoefte uit de buurt). Voorbeelden daarvan zijn ontmoeten in de vorm van: - Sociale, sportieve of culturele activiteiten - Een plek om natuur te beleven - Een zitgelegenheid in de buurt
136.	Pagina 20	Bij beoogde resultaten wordt aangegeven dat het percentage volwassen in 2024 moet zijn gestegen ten opzichte van 2020, maar welke percentages liggen hieronder? Dat geldt overigens ook voor een aantal andere bullits die hier worden genoemd.	Hierbij de percentages waarmee vergeleken wordt: • Volwassenen – voldoende ervaren gezondheidsvaardigheden in 2020: 37% • Jongeren – gezond gewicht in 2022: 5-6 jr: 11,9% 10-11 jr: 11,7% 13-14 jr: 12,9% We streven naar een daling onder iedere leeftijdsgroep. • Jongeren – rookt in 2018: VMBO: 12% Mavo/Havo/Vwo: 9% • Problematisch alcoholgebruik (boven richtlijn alcoholgebruik): Volwassenen (2020): 31% Jongeren (2018): VMBO 22% / Mavo/Havo/Vwo 28%
137.	Pagina 21	Ook hier worden hier weer percentages genoemd van bijvoorbeeld 75% maar ten opzichte van welk percentage nu?	<u>Kindpakket</u>: In 2022 maakte 50% van de kinderen gebruik van het kindpakket (in 2022 waren dit 661 unieke kinderen en 349 huishoudens/gezinnen).

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			In 2022 zijn er in totaal 675 huishoudens onder 120% met kinderen. En 1325 kinderen binnen deze gezinnen tot 120%. Gelrepas: het gaat om 1750 kinderen tot 150%. Ruim 800 kinderen nu een Gelrepas. Zij benutten gemiddeld 84% van hun tegoed. (2022).
138.	Pagina 24	Bij beoogd resultaat staat minimaal 75% van de inwoners maakt geen gebruik meer van de WMO. Hoe is het percentage nu en wat wordt er ondernomen om het percentage van 75% te bereiken?	De doelstelling luidt: Minimaal 75% van de inwoners hoeft geen gebruik te maken van Wmo geïndiceerde zorg. Op dit moment (peildatum 18-10-2023) maken 3990 inwoners gebruik van geïndiceerde Wmo zorg en ondersteuning. Dit is 9,16% van het totaal aantal inwoners dat in de gemeentelijke basis administratie ingeschreven aantal inwoners van gemeente Rheden.
139.	Pagina 33	Bij beoogde resultaten staat bij de wijkaanpak dat voor andere wijken dan Dieren-West een keuze zal worden gemaakt voor de beste wijkaanpak. Wie maakt die keuze en op basis van welke criteria/beleidsrichtlijnen?	Het college maakt deze keuze op basis van ambtelijke voorstellen
140.	Pagina 33	Ten aanzien van energiebesparende maatregelen worden 500 huishoudens bereikt, hoezo 500?	Als we kijken naar het aanbod van energiecoaches en het aantal mensen die vervolgens ook maatregelen treffen is 500 huishoudens een stevig ambitie ten opzichte van de voorgaande jaren. Als een aantal subsidies en regelingen doorgaat kan het aantal hoger uitvallen.
141.	Pagina 35	Bij beoogde resultaten wordt veerwezen naar het beoogde voor 2030, maar hoe is de stand op dit moment?	Op dit moment hebben we nog onvoldoende inzicht in het totaal van de huishoudens die energiebesparende maatregel hebben getroffen. Wel weten we dat de energiecoaches enkele honderden mensen hebben bereikt. In 2024 zal een monitor verschijnen die wel inzicht geeft in het aantal huishoudens die 1 of meerder maatregel heeft getroffen
142.	Pagina 35	Bij kansen voor collectieve warmte wordt gekeken naar een warmtenet rond de papierindustrie in Eerbeek. Hoe verhoudt zich dat met de aanstaande sluiting van papierfabriek De Hoop?	Op dit moment loopt er rond dit warmtenet een vervolgonderzoek voor het verder uitwerken van het warmtenet. Hierbij wordt gekeken naar het aansluiten van de woningen in de kernen Eerbeek, Loenen en Laag-Soeren

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			met een doorkijk naar omliggend gebied. Op dit moment zit dit onderzoek in de haalbaarheidsfase. Rond 15 juni werd vernomen dat er plannen zijn om de papierfabriek de Hoop te sluiten. Uit onderzoek van Sweco bleek dat De Hoop ongeveer de helft van de restwarmte kan leveren voor het warmtenet. Ondanks het mogelijk wegvallen van papierfabriek De Hoop Mill blijft er potentie bestaan voor een haalbare en betaalbare warmteoplossing. Op dit moment worden een aantal scenario's uitgewerkt om deze potentie verder in kaart te brengen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met een optie waarbij papierfabriek de Hoop sluit en geen warmte levert aan het warmtenet. Uit een eerste screening van deze optie blijkt dat er dan waarschijnlijk nog restwarmte voor ongeveer 1.000 tot 1.200 woningen beschikbaar is. In de scenario's wordt er daarom gekeken naar verschillende warmtebronnen voor de verschillende kernen en wel gericht op een collectieve voorziening. De planning is om begin 2024 te besluiten over het vervolg. Afhankelijk van de mogelijkheden voor de realisatie van een warmtenet volgen dan een ontwikkelovereenkomst (begin 2024) en een realisatieovereenkomst (eind 2024). De raad brengen we t.z.t. op de hoogte van de uitgewerkte scenario's.
143.	Pagina 47	Bij beoogd resultaat staat dat alle aanvragen binnen de termijnen worden afgehandeld, is dat dan nu niet zo en indien dat zo is, welke percentage is dan te laat. Hoe wordt die tijdigheid dan gemeten respectievelijk geborgd?	De aanvragen worden nu al op tijd afgehandeld en daarmee wordt het resultaat dus behaald. Dit is een jaarlijks terugkerende doelstelling dat wij binnen de wettelijke kaders opereren.
144.	Pagina 65	Ik lees dat 100% van de producten en diensten digitaal beschikbaar moet zijn maar ik lees nergens iets over de leesbaarheid van die formulieren, is dat juist en wordt er ingezet op klare taal van die formulieren?	We streven naast 100% digitale producten en diensten naar toegankelijke (digitale) producten en diensten. De leesbaarheid van (digitale) producten en diensten maakt onderdeel uit van toegankelijke producten en diensten. De

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			eisen hiervoor worden meegenomen in de herijking van de webteksten en de (E-)formulieren.

Fractie: D66 (Rosanna)
Ontvangen op: 13 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
145.	pagina 31 en 46	Onder Rijk en verbonden landschap wordt gesproken over ' natuurinclusieve samenleving creëren door het aanbod aan leefgebieden te behouden en te vergroten". Op pagina 46 wordt ook gesproken over landschappelijke verbinding . 1.Wordt hier ook het doel van spreiding van toerisme en daarmee de druk op de natuur door het toerisme bedoeld? En zoja, waar kunnen we dit dan terugvinden in de begroting?	Landschappelijke verbinding is een integrale opgave. Het gaat over verbinding van het water- en natuurlijke systeem maar ook over de samenhang in het landschap, de fysieke verbinding van het landschap met het groen in de dorpen en de functionele verbindingen in het buitengebied in de vorm van (wandel- en fiets)routes. Hoe we omgaan met toerisme in relatie tot natuur is een van de thema's in de Omgevingsvisie en het beleid voor recreatie en toerisme die in ontwikkeling zijn. Tegelijkertijd wordt dit thema in lopende projecten al meegenomen en is daarmee onderdeel van het reguliere werk. Een voorbeeld daarvan is de uitwerking van het Masterplan Veluwezoom waarin het hoofddoel is afname van de druk op de natuur, maar ook in gebiedsprojecten als het Rivierklimaatpark en de Havikerpoort.
146.	pagina 46	Op pag. 46 staat het beheer van het Rozendaalse veld is gericht op bescherming van de natuurwaarde. En "medegebruik wordt toegestaan mits passen binnen behoud en versterking natuurwaarde". Een deel van het Rozendaalse Veld is in gebruik als hondenlosloopgebied. Tevens is hier (gratis) parkeergelegenheid en dagrecreatie mogelijk. 2a. Op welk medegebruik doelt deze woordkeuze precies?	2a Medegebruik door bezoekers van het Rozendaalse Veld. 2b Ja, het college zal de schenkingsvoorwaarde van de geërfden van Velp respecteren 2c Het college houdt rekening met veranderingen in de parkeerdruk rondom Veluwezoom. Het PRIS-systeem zal een belangrijke rol gaan spelen bij de geleiding van de verkeersstromen naar de plaatsen waar parkeergelegenheid beschikbaar is. 2d

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		2b. Is het college voornemens om de schenkingsvoorwaarde (behoud losloopgebied) van de geëerfden van Velp duurzaam te respecteren? 2c.Houdt het college rekening met een mogelijke toename van parkeerdruk wanneer de omliggende parkeergelegenheden rondom Veluwezoom in de toekomst betaald parkeren wordt?. En wat kan het college doen om te voorkomen dat de bezoekers van het losloopgebied door hier geen nadelige gevolgen van ondervinden door mogelijke toename van gebruiks-/verkeersdruk op dit specifieke gebied? 2d.Waarom staat het medegebruik voor het Rozendaalse Veld hier zo specifiek genoemd en geldt dit "medegebruik mits..." dan ook precies hetzelfde voor de daaronder genoemde Beekhuizense bossen?	
147.	pagina 66 / Kansengelijkheid en inclusie	Op pagina 66 is te lezen " alle doelen uit het Regenboogplan voor 2023 zijn gerealiseerd". In juli is de motie regenboogagenda aangenomen. De inclusie agenda en de regenboogagenda moet nog uitgewerkt terugkomen naar de raad. In de begroting lijken deze onderwerpen niet terug te komen en verder benoemd in doelen. Ook staat Carol van Eert als portefeuillehouder genoemd. 3a. Kan het college toelichten waar dit onderwerp en de uitvoering van deze motie terug te vinden. is in de begroting? 3b. Onder "wat mag het kosten" staat "niet van toepassing. Kan het college dit toelichten? 3c. Kan het college aangeven welke portefeuillehouder(s) hier over gaat/n?	3a: De Locale Inclusie Agenda is een speerpunt van het thema Kansengelijkheid & Inclusie. In de programmabegroting is geen expliciete tekst opgenomen voor de uitvoering van de motie "Regenboogagenda". Uiteraard maakt de motie wel onderdeel uit van de totstandkoming de Locale Inclusie Agenda. Zoals in de beantwoording van eerdere raadsvragen al toegelicht willen wij hiervoor een zorgvuldig proces doorlopen waarbij de doelgroep leidend is ("niet zonder ons, over ons"). Wij voorzien, mede afhankelijk van de timing en aanpak door de doelgroep, in de 1e helft van 2024 een concept-agenda LIA met daarin, conform de motie, separaat aandacht voor de Regenboog-agenda. 3b: Wij willen als gemeente het proces vooral initiëren en faciliteren. De inclusie- en regenboogagenda is uitdrukkelijk het product van de doelgroepen. Vooralsnog

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			verwachten wij daarom primair facilitaire ondersteuning te verlenen. 3c: Het procesmatig primaat voor dit thema ligt bij wethouder Klomberg. De inclusie en regenboogagenda raakt naar verwachting verschillende beleidsvelden. Daarmee zullen ook de andere portefeuillehouders op inhoud betrokken zijn.

Fractie: PvdA (deel 2)
Ontvangen op: 13 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
148.	Pag . 95/176	zijn de meerjaren onderhoudsplannen geïndexeerd voor de stijging van bouwkosten? Zo ja: hoeveel %, zo nee: waarom niet?	De onderhoudsplannen zijn niet geïndexeerd omdat deze zijn vastgesteld en pas bij actualisatie van de plannen tegen het licht worden gehouden. Enige eventuele indexpercentage die toegepast wordt is het percentage wat in de onderhoudsplannen is opgenomen.
149.	P79/ P80	P79:rioolheffing: tarieven + 16% en P80 tabel: tariefstijging 5% Hoe kan dit?	Dit moet zijn + 5%. Zie ook vraag 105 D66.
150.	pag. 102 onderaan	Speerpunt: is overig. Wat houdt dat in?	Alle doelen uit de programmabegroting 2024 zijn verbonden aan de speerpunten die zijn afgeleid uit het coalitieakkoord. Hierdoor is een directe relatie tussen het coalitieakkoord en de programmabegroting. Indien dit doel niet expliciet in het coalitieakkoord is opgenomen, en er geen directe relatie is, leest u “overig” terug.
151.	P141	tabel; 1 . Overige Informatie; wat geeft deze tabel weer?	Deze tabel geeft inzicht in de opbouw van het structurele begrotingssaldo.

Fractie: VPR (deel 2)
Ontvangen op: 16 oktober

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
152.	Programma 1 - Samenleving	In 2023 bevatte de programmabegroting nog specifieke doelen op het gebied van de WMO. Nu zie ik slechts één WMO-doel terug : "Minimaal 75% van de inwoners hoeft geen gebruik te maken van Wmo geïndiceerde zorg." Die zie ik niet terug in deze begroting. Wat is daarvoor de reden? Waarom niet?	Wij stellen een samengesteld doel voor met een uitleg onder 'wat willen we bereiken' de uitleg wat daar onder verstaan wordt. Hieronder vallen zowel algemene als maatwerkvoorzieningen. De gemeenteraad wordt, naast verantwoording in de P&C documenten, drie keer per jaar geïnformeerd via een raadsbrief sociaal domein over de ontwikkelingen en onderdelen van dit, en ook andere doelen.
153.	P69 – welk risico…	"De publieke opinie en de aandacht die er is voor ons nieuwe gemeentehuis vormt een risico." Kunt u dit nader duiden?	
154.	P144-gemeentehuis	*Reserves-mutatie Nieuwbouw Gemeentehuis* Bron: PB23/PB24, € 274k onttrekking en € 780k dotatie (2024). Wat: Conform 'Actualisatie dekkingsplan nieuw gemeentehuis d.d. 15 augustus 2022' worden de vrijvallende kapitaallasten in 2024 gedoteerd in de Reserve Nieuwbouw Gemeentehuis. In 2024 wordt er € 274k onttrokken voor huisvesting. Hoe moet ik dit zien? Wordt er in 2024 780K euro minder uitgegeven aan kapitaallasten voor het gemeentehuis dan verwacht? Is dit bedrag op een later tijdstip weer nodig? Graag met reden verklaren.	De begrote mutaties op de reserve gemeentehuis vloeien voort uit het dekkingsplan nieuwbouw gemeentehuis. In dit dekkingsplan is o.a. rekening gehouden met inzet van vrijvallende kapitaallasten oude gemeentehuis en niet benodigde exploitatiebudgetten huisvesting in 2022-2024. Deze budgetten zijn/worden gestort in de genoemde reserve om te voorkomen dat ze opgaan in de rekeningresultaten. Bedrag 780k betreft de vrijval kapitaallasten en bedrag 274k betreft een correctie op geraamde exploitatielasten gemeentehuis. In het verloop van de reserve gemeentehuis gaan we ervan uit dat deze volledig is ingezet per 1-1-2025.
155.	P99 - Financiering	Het financieringstekort is 5à6 keer zo hoog als in 2023. Wat zijn de gevolgen hiervan?	Bij een groter financieringstekort zal aanvullende financiering moeten plaatsvinden. In samenhang met een stijgende rente op langlopende leningen zullen de rentelasten verder stijgen.
156.	P99 - Financiering	"Het verwachte financieringstekort is groter dan de kasgeldlimiet." Wat betekent dit?	Bij een financieringsbehoefte die de kasgeldlimiet overschrijdt dient er lang vreemd vermogen aangetrokken te worden.

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>157.</td><td>P100 – Omslagrente</td><td>Rente omslag (= toe te rekenen rente/waarde vaste activa per 1-1

Mijn berekening:
Saldo aan taakvelden toe te rekenen rente = 2.646
Waarde vaste activa per 1-1 = 134.417 (zie pag 146/147)
Omslagrente = 2.646/134.417 = 1,833%

In de PGB 2024 staat een omslagpercentage van 2, 067%
Vanwaar dit verschil?</td><td>De toe te rekenen rente bedraagt 2.464k.
De werkelijke boekwaarde activa 1-1-2024 bedraagt 119.172k (zie jaarstukken 2022 pag. 149). Dit maakt een omslagrente van 2,067%.</td></tr>
<tr><td>158.</td><td>P103 - Ziekteverzuim</td><td>1. Hoe hoog is het percentage ziekteverzuim in 2023 op dit moment?
2. Hoe is het verloop van het ziekteverzuim in de afgelopen 2 jaren?</td><td></td></tr>
<tr><td>159.</td><td>P105 - Jaarrekening</td><td>“Jaarrekeningcontrole conform planning (2025)”
In de pgb2023 stond bij dit doel geen tijdstip, nu wel.
Verwacht u de planning in 2024 wel/niet te halen?</td><td>In overleg met het griffie wordt de planning opgesteld met als uitgangspunt een tijdige aanlevering voor de bestuurlijke behandeling.

De jaarrekeningcontrole start helaas pas medio mei, waardoor de definitieve jaarrekening op zich zal laten wachten. Desondanks wordt er op gestuurd dat de boeken op 1 maart worden gesloten en de concept jaarstukken conform planning worden aangeleverd.</td></tr>
<tr><td>160.</td><td>P105 - Personeelsbeleid</td><td>“Een passende salariëring hoort hierbij. We zijn daarom in 2023 ook een project gestart om onze functie- en functie waardering systeem (HR21) te actualiseren waarvan de doorwerking in 2024 zichtbaar wordt.”
Verwacht u als gevolg hiervan structureel hogere personeelskosten? Dit afgezien van de formatie-ontwikkeling.</td><td>Dit kan inderdaad tot hogere personeelskosten leiden. Vandaar dat ‘kosten personele inzet’ als risico in de paragraaf weerstandsvermogen is opgenomen.</td></tr>
<tr><td>161.</td><td>P108 - Formatiebudget</td><td>Ontwikkeling formatiebudget 2024-2027 in euro's.
<table>
<tr><th>Jaar</th><th>MJB primair</th><th>MJB na wijziging</th><th>verschil</th></tr>
<tr><td>2023</td><td>*27.236.309</td><td>29.514.153</td><td>2.277.844</td></tr>
<tr><td>2024</td><td>27.872.784</td><td>30.288.051</td><td>2.415.267</td></tr>
<tr><td>2025</td><td>28.471.921</td><td>30.662.443</td><td>2.190.522</td></tr>
</table></td><td>De meerjaren programmabegroting (MJB) primair is de begroting zoals oorspronkelijk door de gemeenteraad is vastgesteld. Zodra er een aanpassing op volgt spreken we van de aangepaste begroting of begroting na wijziging. De door de raad vast te stellen begroting 2024 geldt als de primaire begroting 2024.</td></tr>
</table>

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		2026 28.386.178 30.576.700 2.190.522 **2027** 28.386.178 30.576.700 2.190.522 1. In welk document is de MJB primair terug te vinden? Is de MJB na wijziging nu de MJB primair 2024-2027?	
162.	P109 – CAO 2023	In de Kadernota 2024 hebben we rekening gehouden met een verhoging van de salariskosten als gevolg van nieuwe CAO afspraken, totaal € 1.600.000. Dit bedrag is gebaseerd op de loonvoet sector Overheid in het CEP voor 2024, 5,2%. Zijn deze kosten verwerkt in de MJB 2024-2027?	Deze kosten zijn verwerkt.
163.	P110 – Doelmatigheids-onderzoeken (213a)	"Vanuit (een deel van) de Raad is aangegeven voorkeur te geven aan aparte onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid, om dit onderwerp meer aandacht te geven en zodat de rapportage aan de Raad hierop niet in het geding komt. In 2024 willen we hier nadere invulling aan geven op basis van ervaringen die we hebben opgehaald bij andere gemeenten." Wanneer wordt hierover aan de raad gerapporteerd?	In 2024 laten we u weten hoe we hier nadere invulling aan zullen geven.
164.	P121 – Financiën GMR	In 2024 stijgen de bijdragen voor de opgaven van € 5,11 naar € 5,84 per inwoner, een verschil van meer dan 14%. Dat wordt niet gedekt door CAO & Inflatie alleen. Wilt u dit verschil nader verklaren?	Een toelichting leest u terug in de begroting van de Groene Metropool, en raadsvoorstel d.d 27 juni 2023 GMR begroting 2024-2027. De stijgende kosten bestaan uit 2 componenten: 7,3% inflatiecorrectie op basis van de BRN methodiek, plus een verhoging van de inwonersbijdrage €0.58 voor de opgave circulaire regio ten behoeve van RES-taken (Regionale energiestrategie). Berekening: De inwonersbijdrage was €4,90 wordt €5,26 (€5,84 -/- €0.58) een stijging van 7,3%
165.	P123 – De Connectie	Welke maatregelen neemt de Connectie om de inhuur te beperken?	Deze leest u terug in de Meerjarenprogrammabegroting 2024-2027 van de Connectie. Bij de behandeling hiervan bent u middels het raadsvoorstel erop gewezen dat de inhuur aanzienlijk hoger is dan begroot. Hier is door de raad een zienswijze op gegeven.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
166.	P1 -Samenleving	Cultuurbedrijf RIQQ wordt niet genoemd in de begroting. Op welke wijze legt RIQQ (financiële) verantwoording af? Waar is die verantwoording in te zien? Hoe wordt de gemeenteraad van de uitgaven en uitvoering van beleid door RIQQ op de hoogte gehouden?	1. Cultuurbedrijf RiQQ legt elk jaar verantwoording af aan het college met een jaarrekening, een jaarverslag en een accountantsverklaring. Op basis hiervan vindt een subsidievaststelling plaats van het desbetreffende jaar. 2. De vaststelling van de subsidie is een verantwoordelijkheid van het college. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn in te zien op de website van cultuurbedrijf RiQQ. 3. De gemeenteraad wordt periodiek via een factsheet cultuur op de hoogte gehouden van de inzet op cultuur, waaronder de activiteiten van RiQQ. Zie ook antwoord 2 met jaarverslag en jaarrekening.
167.	P141 e.v. Incidentele baten en lasten	Voorbeeld: Incidentele baten en lasten van -923K brengen het structureel begrotingssaldo in 2024 op 2.097K Dit is (voor mij althans) verwarrend. Kunt u mij uitleggen hoe/waarom de incidentele lasten resulteren in een structureel hoger begrotingssaldo? Waarom zijn deze incidentele baten en lasten niet in het geraamde resultaat verwerkt?	Het begrotingssaldo 2024 bedraagt € 1.174k voordelig (en blijft ongewijzigd). Dit saldo is opgebouwd uit incidentele en structurele lasten en baten. De overzichten op pag. 141-147 zijn voorgeschreven o.b.v administratieve voorschriften. Hiermee wordt in beeld gebracht welk deel van het begrotingsresultaat structureel van aard is en welk deel incidenteel.
168.	Reserves en voorzieningen	Wanneer is de nota reserves en voorzieningen gepland?	In Q1-2024.
169.	Bijlage 6 – Reserves en voorzieningen	Wat is de reserve nieuwbouw Zwembad waar is die voor bedoeld?	Deze reserve is bedoeld ter dekking van de investeringslasten van het nieuw gerealiseerde zwembad. De financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden en dit verwerken we in de op te stellen Notareserves en voorzieningen.
170.	Bijlage 6 – Reserves en voorzieningen	Wat is de reserve dorpsvisie Dieren (i.r.t. traverse Dieren)? En waarvoor wordt de onttrekking ad 62K voor gebruikt?	Dit zal worden toegelicht in de Nota reserves en voorzieningen.
171.	Bijlage 6 – Reserves en voorzieningen	Wat is de reserve "te besteden gemeentelijke budgetten"? En waarvoor wordt de onttrekking ad 117K voor gebruikt?	Betreft reservering van eerder door de raad voor eenmalige uitgaven en investeringen beschikbaar gestelde middelen, die nog niet (volledig) zijn besteed.
172.	Bijlage 6 – Reserves en voorzieningen	Wat is de reserve Carion en waar is die voor bedoeld? Waar wordt de onttrekking ad 5K voor gebruikt?	Dit zal worden toegelicht in de Nota reserves en voorzieningen.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
173.	Bijlage 6 – Reserves en voorzieningen	Waar wordt de onttrekking ad 855K van de reserve COVID-19 voor gebruikt?	Voor diverse doeleinden binnen beleidsterrein samenleving (voor een groot deel voor dekking van ondersteunende maatregelen energiearmoede).